

Objavljivanje podataka i informacija banke na 31.12.2016

Telenor banka a.d. Beograd

Kontakt telefon: +381 11 4409670
Adresa: Omladinskih brigada 90v, Beograd, Srbija
E-mail: www.telenorbanka.rs

SADRŽAJ

Politika obelodanjivanja informacija tržišnim učesnicima	4
• Vizija i principi	4
• Struktura dokumenta	4
O Telenor Banci.....	5
• Pravna struktura	5
• Uticaj promene poslovnog modela na objavljivanje informacija	5
Strategije za upravljanje rizikom i kapitalom	5
• Mapa rizika	6
Profil adekvatnosti kapitala	7
• Politika adekvatnosti kapitala.....	7
• Pristupi izračunavanju propisanih kapitalnih zahteva	7
• Objavljivanje podataka o adekvatnosti kapitala	8
• ICAAP pristup u Banci	15
Organizacija upravljanja rizikom.....	16
• Upravljanje rizikom	16
Upravljanje kreditnim rizikom.....	17
• Strategija i procesi.....	17
• Ispravke vrednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke	18
• Profil kreditnog rizika	19
• Objavljivanje podataka i informacija koji se odnose na kvalitet aktive	22
• Rizik druge ugovorne strane	31
• Ublažavanje kreditnog rizika prilikom izračunavanja kapitalnog zahteva	31
• Limiti kreditnog rizika	32
• Izveštavanje o kreditnom riziku	32
Rizik likvidnosti i tržišni rizici	33
• Rizik likvidnosti.....	33
• Devizni rizik.....	35
• Kamatni rizik.....	37
Operativni rizik.....	38
• Definicija.....	38
• Upravljanje operativnim rizikom	38
• Upravljanje kontinuitetom poslovanja	38
 Tabela 1: Podaci o kapitalnoj poziciji Banke – PI KAP na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD	9
Tabela 2: Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke – PI- FIKAP na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD	10
Tabela 3: Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD.....	11
Tabela 4: Povezivanje pozicija u raščlanjenom bilansu stanja i pozicija u obrascu PI-KAP na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD.....	12
Tabela 5: Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala PI-AKB na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD.....	13
Tabela 6: Pregled metoda za obračun ispravke vrednosti	18
Tabela 7: Objavljivanje podataka o ispravkama vrednosti za 2016 i 2015 godinu.....	19
Tabela 8: Kapitalni zahtevi po klasama izloženosti (u hiljadama RSD) na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine.....	19
Tabela 9: Ukupna izloženost kreditnom riziku po klasama izloženosti (u hiljadama RSD) na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	20
Tabela 10: Distribucija izloženosti po sektorima (u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine)	20
Tabela 11: Distribucija izloženosti prema preostalom roku dospeća (u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine).....	21
Tabela 12: Distribucija izloženosti po NBS kategorijama klasifikacije i tipu druge ugovorne strane (u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine)	21
Tabela 13: Obračunata i potrebna NBS rezerva prema NBS kategorijama klasifikacije (u hiljadama RSD na 31.12. 2016. i 31.12.2015. godine)	22
Tabela 14: Podaci o ukupnoj izloženosti Banke u hiljadama RSD na 31.12.2016. i na 31.12.2015. godine	23

Tabela 15: Podaci o bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	24
Tabela 16: Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	25
Tabela 17: Podaci o problematičnim potraživanjima u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	27
Tabela 18: Podaci o promenama problematičnih potraživanja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	28
Tabela 19: Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstva obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015.	29
Tabela 20: Podaci o promenama sredstava stečenih naplatom potraživanja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	30
Tabela 21: Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u hiljadama RSD za 2016 i 2015 godinu	30
Tabela 22: Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	31
Tabela 23: Devizna otvorena pozicija i pokazatelj deviznog rizika na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine	37

Politika obelodanjivanja informacija tržišnim učesnicima

● Vizija i principi

Telenor banka (u daljem tekstu: Banka) teži da bude što je moguće više otvorena u komunikaciji sa tržištem u pogledu izloženosti rizicima u svom poslovanju. Podaci o upravljanju rizicima su stoga dati u posebnom delu našeg godišnjeg izveštaja i – u još opširnijem obliku – u ovom dokumentu.

Banka priprema izveštaj Objavljivanje podataka i informacija banke (u daljem tekstu: Izveštaj) prema zahtevima za objavljivanje informacija o upravljanju rizikom, koje je ustanovila Narodna banka Srbije (NBS) i ima za cilj da približi tržištu informacije o upravljanju rizicima u najvećoj mogućoj meri. Opseg informacija koje se objavljuju je definisan Odlukom NBS o objavljivanju informacija i podataka ("Službeni glasnik RS", br. 125/2014 i 4/2015) kao i smernicama NBS za objavljivanje podataka i informacija banke koje se odnose na kvalitet aktive.

Izveštaj je dostupan na web sajtu Banke (<http://www.telenorbanka.rs/sr/onama/telenor-banka/izvestaji/>) i objavljuje se jednom godišnje, prema finansijskim podacima za prethodnu kalendarsku godinu najkasnije do 31. maja tekuće godine. Kvantitativni podaci iz ovog izveštaja koji se odnose na kapital, adekvatnost kapitala i tehnike za ublažavanje kreditnog rizika objavljuju se i prema finansijskim podacima na dan 30. jun, najkasnije do 30. septembra tekuće godine. U zavisnosti od tržišnih potreba, Banka može da odluči da objavljuje informacije u skladu sa odlukom i u češćim intervalima.

U ovom dokumentu, obuhvaćeni su zahtevi za obelodanjivanjem onih informacija koje su bitne i relevantne za Banku sa stanovišta rizika (npr. informacije se smatraju bitnim za Banku ako bi neobjavljivanje tih informacija uticalo na objektivnost i transparentnost izveštavanja o rizičnom profilu banke). Pored toga, kako bi se fokusirali na ono što je relevantno za tržište, zahtevi za obelodanjivanjima koji nisu primenljivi za Banku nisu obuhvaćeni ovim dokumentom.

Ako se bilo koje informacije smatraju vlasništvom Banke u smislu da bi se objavljivanjem tih informacija oslabila vlastita konkurentna pozicija ili se smatraju poverljivim, Banka navodi razlog za njihovo neobjavljivanje i objavljuje opštije informacije o predmetu zahteva obelodanjivanja, osim kada su informacije klasifikovane kao tajne ili poverljive.

Neke informacije iz ovog izveštaja se poklapaju sa informacijama koje se objavljuju u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) i one se nalaze u relevantnim delovima godišnjeg finansijskog izveštaja za 2016. godinu. Ipak, kako ne bi umanjili čitljivost ovog dokumenta, relevantni delovi godišnjeg finansijskog izveštaja su prikazani i u ovom dokumentu.

● Struktura dokumenta

Dokument je strukturiran na sledeći način:

- Prvo je naveden kratak pregled Banke sa pravnog i organizacionog aspekta, zajedno sa adresom i podacima za kontakt kao promene u poslovnim modelima koje su relevantne za objavljivanje informacija u ovom izveštaju.
- U sledećem delu dokumenta, namera je da se objasne i prikažu glavni principi i ciljevi u strategijama za upravljanje rizikom i kapitalom u Banci i kako Banka vezuje rizik za odgovarajući nivo kapitala.
- Nakon toga, dokument se bavi opisom organizovanja procesa upravljanja rizikom koji se primenjuje u Banci i navodi zaduženja i obaveze nadležnih organizacionih jedinica i odbora.
- Na kraju, dokument detaljnije opisuje specifičnosti u vezi sa kreditnim, tržišnim i operativnim rizicima i navodi okvire koje se koriste za upravljanje, procese praćenja kao i ključne inicijative za ublažavanje ovih specifičnih vrsta rizika. Na kraju izveštaja, navedena su poglavlja koja se bave upravljanjem tržišnim rizicima, rizikom likvidnosti i operativnim rizicima.

O Telenor Banci

U decembru 2013. godine, Telenor Denmark Holding AS Danska, deo Telenor Grupe sa sedištem u Norveškoj preuzeo je 100% akcija KBC Banke koja je prethodno bila član KBC Grupe i najavio da preuzima obavezu da građanima Srbije obezbedi finansijske usluge putem mobilnih servisa.

Ovo označava ispunjenje ugovora, potpisanog 29. aprila 2013. godine, kojim je Telenor Grupa preuzela 100% akcija u KBC Banci, dok je Societe Generale banka preuzela veći deo portfolija KBC Banke koji obuhvata fizička lica, preduzetnike, mala i srednja preduzeća. Telenor Denmark Holding AS Danska je prethodno od Narodne banke Srbije i Komisije za zaštitu konkurentnosti dobila sva neophodna zakonska odobrenja u vezi sa preuzimanjem.

Rešenjem Agencije za privredne registre od 12. maja 2014. godine, Banka posluje pod imenom Telenor banka ad Beograd. Adresa sedišta Banke je Telenor banka ad Beograd, Omladinskih brigade 90v, 11070 Beograd.

● Pravna struktura

Banka je deo Telenor Grupe, jednog od najvećih mobilnih operatera u svetu. Telenor grupa ima 214 miliona korisnika na 13 tržišta u Skandinaviji, Centralnoj i Istočnoj Evropi i Aziji.

Telenor je došao na tržište Srbije 2006. godine i kupovinom kompanije Mobi63 postao najveći pojedinačni investitor u Srbiji, sa početnim ulaganjem od 1,53 milijarde evra.

Na dan 31.12.2016. godine Banka je imala vlasničko učešće u privrednom društvu: „Investiciona korporacija d.o.o“. Pošto je učešće Banke u vlasništvu navedenog privrednog društva nematerijalno, dodatne informacije o ovom učešću neće biti prikazivane.

● Uticaj promene poslovnog modela na objavljivanje informacija

Tokom 2016. godine Telenor banka je povećala svoju kreditnu aktivnost izdavanjem kredita za mobilni uređaj, gotovinskih kredita, kreditnih kartica kao i minusa po tekućem računu. Zbog činjenice da se najveći deo kreditnog portfolija sastojao od kredita za mobilne uređaje koji su 100% pokriveni gotovinskim depozitom, Banka nije bila u velikoj meri izložena kreditnom riziku.

Upravljanje kamatnim rizikom je takođe zahtevalo pažnju, s obzirom da je Banka i u toku 2016. godine imala jednu od najatraktivnijih kamatnih stopa na depozite po viđenju u lokalnoj valuti, dok su tržišne stope beležile konstantan opadajući trend.

Okvir za upravljanje operativnim rizicima je ojačan tokom 2016. godine nakon uvođenja ključnih indikatora rizika koji se redovno prate od strane menadžmenta Banke. Značaj operativnog rizika je povećan kroz uvođenje obaveze za sve vlasnike procesa da identifikuju rizike i uspostave ključne kontrole u okviru svojih procesa.

Strategije za upravljanje rizikom i kapitalom

Bankarsko poslovanje je izloženo brojnim tipičnim rizicima, kao što je kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti, kao i operativni rizik. Kontrola ovih rizika je jedan od najvažnijih zadataka upravljanja bankom.

Ovaj deo dokumenta daje generalni pregled opštih strategija Banke za upravljanje kapitalom i rizikom. Politika i strategija upravljanja rizikom je definisana od strane Upravnog odbora Banke. Politike upravljanja rizikom navode ciljeve (nivo ambicija) i osnovne principe upravljanja rizicima. Strategije upravljanja rizikom i kapitalom definišu kako Banka bira da postigne (ciljeve) nivo ambicija i sadrže pristup i resurse potrebne za realizaciju politike upravljanja rizicima.

Banka poštuje sledeće osnovne principe upravljanja vrednošću i rizikom:

- Upravljanje vrednošću, rizikom i kapitalom je neraskidivo međusobno povezano. Cilj svake kompanije je da stvori vrednost. Da bi se ostvario ovaj cilj, donose se odgovarajuće odluke i razvijaju aktivnosti, iako ne postoji izvesnost u pogledu konačnog rezultata ovog procesa. Da bi osigurala sopstveni kontinuitet, kompanija mora da ima adekvatan kapital kako bi mogla da izdrži bilo koje nepredviđene posledice negativnih događaja.
- Upravljanju rizikom se pristupa iz sveobuhvatnog, širokog bankarskog ugla, uzimajući u obzir sve rizike kojima je Banka izložena i sve aktivnosti kojima se bavi.
- Primarna odgovornost za upravljanje vrednošću i rizikom leži na linijama poslovanja, dok Tim za kontrolu rizika i modeliranje posluje nezavisno od linija poslovanja i obavlja savetodavnu, pomoćnu i nadzornu ulogu.

● Mapa rizika

Mapa rizika pruža čitaocu vizuelni pregled rizika podeljenih u set glavnih tipova i pod-tipova rizika. Takođe, mapa nudi uvid u međusobnu povezanost ovih tipova i pod-tipova.

Na najvišem nivou, rizici se mogu podeliti u set finansijskih i nefinansijskih rizika. Generalno, finansijski rizici su povezani sa proizvodom (inherentno vezani za finansijske ugovore ili portfolio), dok su nefinansijski rizici suštinski zasnovani na aktivnosti ili procesu (vezani na primer, za postupak sklapanja kreditnog ugovora: registracija, knjiženje, praćenje, itd.).

Sledeći rizici se smatraju materijalnim:

1. Finansijski rizici:

- **Kreditni rizik** sa sledećom komponentom:
 - Rizik koncentracije
- **ALM rizik** sa podklasama:
 - Devizni rizik
 - Kamatni rizik
 - Rizik likvidnosti

2. Nefinansijski rizici:

- **Operativni rizik**
- **Rizik informacionih tehnologija (IT risk)** sa podtipovima:
 - Rizik informacionog sistema
 - Informacioni rizik & rizik sigurnosti informacionog sistema
 - 'Cyber Security' rizik
- **Poslovni rizik**
- **Regulatorni rizik**
- **Reputacioni rizik**
- **Strateški rizik**

Profil adekvatnosti kapitala

Svrha procene profila adekvatnosti kapitala je da se osigura da Banka ima dovoljno kapitala da pokrije rizike kojima je izložena. Takođe, kroz ovaj proces Banka ima priliku da upravlja kapitalom na proaktivan način. Ovakva šira slika kapitala omogućava najvišem menadžmentu Banke da proceni da li su poslovni planovi u skladu sa kapitalom koji je dostupan i – po potrebi – da blagovremeno deluje. Banka teži da proces procene adekvatnosti kapitala uključi u procese donošenja odluka na svim nivoima.

● **Politika adekvatnosti kapitala**

Politika adekvatnosti kapitala utvrđuje pristup koji Banka koristi za procenu svoje adekvatnosti kapitala. Politika adekvatnosti kapitala ima za cilj:

- Da osigura da Banka poštuje eksterno propisane nivoe kapitalne adekvatnosti i omogući jasan uvid u ukupne kapitalne zahteve
- Da osigura da Banka održava sigurne pokazatelje adekvatnosti kapitala koji omogućavaju uspešno poslovanje i maksimiziranje koristi za vlasnike kapitala
- Da poboljša proaktivno upravljanje kapitalom.

● **Pristupi izračunavanju propisanih kapitalnih zahteva**

Izračunavanje kapitalnog zahteva za kreditni rizik

Banka je izabrala primenu standardizovanog pristupa (u daljem tekstu: SA) za izračunavanje kapitalnog zahteva za kreditni rizik. Banka je izabrala SA uzimajući u obzir princip proporcionalnosti, odnosno obim, vrstu i složenost poslova koje obavlja.

Izračunavanja adekvatnosti kapitala se vrše na mesečnom nivou za potrebe interne kontrole rizika, dok se NBS dostavljaju kvartalni izveštaji o adekvatnosti kapitala, u skladu sa propisima. Pokazatelji kapitala i odgovarajući propisani izveštaji se generišu automatski od strane interno razvijenog softvera, čime je se omogućila laka integracija softvera u ostatak postojećeg IT sistema Banke i puna kontrola nad procesom.

Izračunavanje kapitalnog zahteva za tržišni rizik

Banka ne trguje finansijskim instrumentima sa namerom da ih u kratkom roku nakon sticanja proda radi ostvarivanja dobiti. Sve transakcije finansijskim instrumentima se preduzimaju samo kako bi se štitile od rizika pozicije iz bankarske knjige ili za potrebe likvidnosti. Takođe, Banka ne trguje robom na organizovanom tržištu, niti finansijskim derivatima koji se odnose na takve proizvode.

U skladu sa tim, prilikom obračuna kapitalnih zahteva za tržišni rizik, Banka uzima u obzir samo tržišne rizike za pozicije iz bankarske knjige, tj. izračunava kapitalni zahtev samo za devizni rizik pozicija u bankarskoj knjizi putem pristupa neto otvorene devizne pozicije.

Izračunavanje kapitalnog zahteva za operativni rizik

Banka koristi pristup osnovnog indikatora (BIA) u obračunu kapitalnog zahteva za operativni rizik. Prema Pristupu osnovnog indikatora, ukupni kapitalni zahtev za operativni rizik je prosek bruto prihoda u protekle tri godine pomnožen beta faktorom 15%.

● Objavljivanje podataka o adekvatnosti kapitala

Regulatorni kapital

Iznos i kvalitet kapitala Banke je podložen pravilima, smernicama i/ili očekivanjima mnogih različitih zainteresovanih strana kao što su regulatori, akcionari, fiskalni organi i uprava Banke. Kapital Banke se u skladu sa propisima NBS izračunava kao zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjenog za odbitne stavke.

NBS zahteva Pokazatelj adekvatnosti kapitala (CAD) od minimalno 12% od nivoa ukupnog regulatornog kapitala. U vezi sa strukturom kapitala, NBS zahteva minimum 50% učešća osnovnog kapitala u ukupnom regulatornom kapitalu. Pored toga NBS nameće ograničenje da ako nivo CAD-a padne na ispod 14,5% (uključujući razloge vezane za distribuciju profita), profit se može distribuirati samo u okviru elemenata osnovnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2016. godine, kapitalni zahtevi Banke su izračunati u skladu sa propisima NBS i ranije navedenim pristupima za izračunavanje pojedinačnih kapitalnih zahteva. Pokazatelj adekvatnost kapitala na 31. decembra 2016. godine iznosi 76,74% od ukupne rizikom ponderisane aktive (RWA). Ovakav nivo pokrivenosti kapitalnih zahteva, zajedno sa pratećom politikom i praksom upravljanja kapitalom, podržavaju utvrđenu poslovnu strategiju Banke i osiguravaju da je Banka dovoljno kapitalizovana da pokrije rizike vezane za njene aktivnosti.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala i iznos kapitala Telenor banke na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine dati su u nastavku:

	min	31.12.2016.	31.12.2015.
Kapital	EUR 10 mln	EUR 12,7 mln	EUR 13,3 mln
Adekvatnost kapitala	Minimum 12%	76,74%	101,04%

* Srednji kurs na dan 31.12.2016: 123,4723 RSD/EUR; 31.12.2015: 121,6261 RSD/EUR

Regulatorni kapital Banke sačinjen je od najkvalitetnijeg oblika kapitala – osnovnog kapitala, koji se uglavnom sastoji iz uplaćenog akcijskog kapitala Banke po osnovu običnih akcija. Ovaj kapital umanjen je za gubitke iz tekuće i prethodnih godina, kao i za potrebnu rezervu za procenjene gubitke.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke je zbir pozitivne razlike između rezerve za procenjene gubitke obračunate u skladu sa Odlukom o klasifikaciji Narodne banke Srbije i utvrđenih IFRS ispravki vrednosti koje su obračunate u skladu sa internom metodologijom Banke za procenu IFRS kreditne ispravke vrednosti.

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slede:

Tabela 1: Podaci o kapitalnoj poziciji Banke – PI KAP na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD

(u hiljadama dinara)

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos
I	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	1,265,522
1	OSNOVNI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	5,041,605
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	5,041,605
1.2.	Emisiona premija	
1.3.	Rezerve iz dobiti	
1.4.	Neraspoređena dobit iz ranijih godina	
1.5.	Dobit iz tekuće godine	
1.6.	Manjinska učešća u podređenim društvima	
1.7.	Ostale pozitivne konsolidovane rezerve	
2	ODBITNE STAVKE OD OSNOVNOG KAPITALA	3,776,083
2.1.	Gubici iz prethodnih godina	2,130,018
2.2.	Gubitak tekuće godine	1,317,786
2.3.	Nematerijalna ulaganja	308,836
2.4.	Stečene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	
2.5.	Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	
2.6.	Regulatorna usklađivanja vrednosti:	19,443
2.6.1.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2,145
2.6.2.	Ostale neto negativne revalorizacione rezerve	
2.6.3.	Dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke	
2.6.4.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	17,298
2.7.	Ostale negativne konsolidovane rezerve	
II	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	300,204
1	DOPUNSKI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	300,204
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija	0
1.2.	Emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija	
1.3.	Deo revalorizacionih rezervi banke	21,204
1.4.	Hibridni instrumenti	
1.5.	Subordinirane obaveze	279,000
1.6.	Višak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebnih rezervi iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke	
2	ODBITNE STAVKE OD DOPUNSKOG KAPITALA	
2.1.	Stečene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije	
2.2.	Potraživanja po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki obezbeđena hibridnim instrumentom ili subordiniranom obavezom	
2.3.	Iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu	
2.4.	Iznos kapitala kojim se prekoračuju ograničenja za dopunski kapital	
III	UKUPAN KAPITAL	1,565,726
1	UKUPAN KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	
2	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	
	Od čega umanjeње osnovnog kapitala	
	Od čega umanjeње dopunskog kapitala	
2.1.	Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica	
2.2.	Ulaganja u hibridne instrumente i subordinirane obaveze drugih banaka i lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala tih lica	
2.3.	Ukupan iznos direktnih i indirektnih ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu do 10% njihovog kapitala, kao i ulaganja u njihove hibridne instrumente i subordinirane obaveze, koji prelazi 10% zbira osnovnog i dopunskog kapitala banke za koju se obračunava kapital	
2.4.	Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru	
2.5.	Manjak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke	
2.6.	Iznos izloženosti po osnovu slobodnih isporuka kada druga ugovorna strana nije izmirila svoju obavezu u roku od četiri radna dana	
2.7.	Potraživanja i potencijalne obaveze prema licima povezanim s bankom ili prema zaposlenima u banci koje je banka ugovorila pod uslovima koji su povoljniji od uslova ugovorenih sa drugim licima	
IV	NAPOMENE	
	Pozitivan/negativan iznos razlike između ukupne ispravke vrednosti bilansne aktive, rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i potrebne rezerve iz dobiti s jedne strane i iznosa ukupnih očekivanih gubitaka prema IRB pristupu s druge strane	
	Iznos ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti banke	
	Od čega na grupnoj osnovi	
	Od čega na pojedinačnoj osnovi	
	Iznos očekivanog gubitka prema IRB pristupu	
	Bruto iznos subordiniranih obaveza	465,000

Tabela 2: Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke – PI- FIKAP na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Opis	Opis
1	Emitent	<i>Telenor Denmark Holding</i>	<i>Telenor d.o.o. Beograd</i>
2	Tretman u skladu s propisima		
2.1.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala	<i>Instrument osnovnog kapitala</i>	<i>Instrument dopunskog kapitala</i>
2.2.	Individualni/grupni/individualni i grupni nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	-	-
2.3.	Tip instrumenta	<i>Obične akcije</i>	<i>Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta</i>
3	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	<i>5.041.605 hiljada dinara</i>	<i>279.000 hiljada dinara</i>
4	Nominalna vrednost instrumenta	<i>5.041.605 hiljada dinara</i>	<i>465.000 hiljada dinara</i>
5	Računovodstvena klasifikacija	<i>Akcijski kapital</i>	<i>Obaveza - amortizovana vrednost</i>
6	Inicijalni datum izdavanja instrumenta	<i>18. decembar 2013.</i>	<i>21. oktobar 2014.</i>
7	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	<i>bez datuma dospeća</i>	<i>s datumom dospeća</i>
7.1.	Originalni datum dospeća	<i>bez datuma dospeća</i>	<i>21. oktobar 2020.</i>
8	Da li postoji pravo prevremenog otkupa (call option) na strani emitenta	<i>Ne</i>	<i>Ne</i>
8.1.	Prvi datum aktiviranja prava prevremenog otkupa	-	-
8.2.	Naknadni datumi aktiviranja prava prevremenog otkupa (ako je primenljivo)	-	-
9	<i>Kuponi/dividende</i>	-	-
9.1.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	-	-
9.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	-	-
9.3.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	-	-
9.4.	Mogućnost povećanja prinosa (<i>step up</i>)	-	-
9.5.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	-	-
10	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	<i>Nekonvertibilan instrument</i>	<i>Nekonvertibilan instrument</i>
10.1.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-	-
10.2.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti konvertibilan	-	-
10.3.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	-	-
10.4.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-	-
10.5.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-	-
10.6.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-	-
11	Mogućnost otpisa	<i>Ne</i>	<i>Ne</i>
11.1.	Ako postoji mogućnost otpisa, uslovi pod kojima može doći do otpisa	-	-
11.2.	Ako postoji mogućnost otpisa, delimičan otpis ili otpis u celosti	-	-
11.3.	Ako postoji mogućnost otpisa, privremen ili trajan otpis	-	-
11.4.	Ako je otpis privremen, uslovi ponovnog priznavanja	-	-
12	Tip instrumenta koji će se pri likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	<i>Subordinirani dug</i>	<i>Drugo</i>

Podaci o povezivanju pozicija kapitala iz bilansa stanja sa pozicijama iz obrazca PI-KAP

Razlike između bilansa stanja sačinjenog za potrebe kontrole bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi i konsolidovanih finansijskih izveštaja bankarske grupe sačinjenih u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Tabela 3: Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja	Reference
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	1,633,549	
A.II	Založena finansijska sredstva	0	
A.III	Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	0	
A.IV	Finansijska sredstva koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	0	
A.V	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1,439,170	
A.VI	Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	2,591,274	
A.VII	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	975,386	
A.VIII	Kredit i potraživanja od komitenata	3,508,108	
A.IX	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	
A.X	Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	0	
A.XI	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	0	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru</i>	0	u
A.XII	Investicije u zavisna društva	0	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru</i>	0	f
A.XIII	Nematerijalna ulaganja	308,836	i
A.XIV	Nekretnine, postrojenja i oprema	417,089	
A.XV	Investicione nekretnine	0	
A.XVI	Tekuća poreska sredstva	4	
A.XVII	Odložena poreska sredstva	56,141	
A.XVIII	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	33,842	
A.XIX	Ostala sredstva	156,379	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno tih lica</i>	0	h
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u konsolidovanom bilansu stanja)	11,119,778	
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	0	
PO.II	Finansijske obaveze koje se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	0	
PO.III	Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	0	
PO.IV	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	7,710	
PO.V	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	8,565,465	
PO.VI	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	
PO.VII	Izdane sopstvene hartije od vrednosti i druga pozajmljena sredstva	0	
	<i>Od čega obaveze po osnovu hibridnih instrumenata</i>	0	r
PO.VIII	Subordinirane obaveze	468,924	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	279,000	s
PO.IX	Rezervisanja	26,293	
PO.X	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	
PO.XI	Tekuće poreske obaveze	0	
PO.XII	Odložene poreske obaveze	0	
PO.XIII	Ostale obaveze	436,170	
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u konsolidovanom bilansu stanja)	9,504,562	
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	5,041,605	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	5,041,605	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	0	b
	<i>Od čega nominalna vrednost preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	0	nj
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	0	o
PO.XVI	Sopstvene akcije	0	
	<i>Od čega stečene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	0	j
	<i>Od čega stečene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije</i>	0	t
PO.XVII	Dobitak	0	
	<i>Od čega neraspoređena dobit iz ranijih godina</i>	0	g
	<i>Od čega dobit iz tekuće godine</i>	0	d
PO.XVIII	Gubitak	3,447,804	
	<i>Od čega gubici iz prethodnih godina</i>	2,130,018	ž

	Od čega gubitak tekuće godine	1,317,786	z
PO.XIX	Rezerve	21,415	
	Od čega rezerve iz dobiti koje predstavljaju element osnovnog kapitala	0	v
	Od čega ostale pozitivne konsolidovane rezerve	0	e
	Od čega ostale negativne konsolidovane rezerve	0	n
	Od čega ostale neto negativne revalorizacije rezerve	0	lj
	Od čega dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke	0	m
	Od čega pozitivne revalorizacije rezerve nastale po osnovu efekata promene fer vrednosti osnovnih sredstava, hartija od vrednosti i ostalih sredstava koja se, u skladu s MSFI/MRS, iskazuju u korist ovih rezervi	21,204	p
PO.XX	Nerealizovani gubici	0	
	Od čega nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2,145	l
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	0	
	Od čega manjinska učešća u podređenim društvima	0	d
PO.XXII	UKUPNO KAPITAL (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz konsolidovanog bilansa stanja: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	1,615,216	
PO.XXIII	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz konsolidovanog bilansa stanja: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0	0	
PO.XXIV	UKUPNO PASIVA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz konsolidovanog bilansa stanja: 0414 + 0422 - 0423)	11,119,778	
V.P.	VANBILANSNE POZICIJE		
V.P.A.	Vanbilansna aktiva	734,917	
	Od čega iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	0	k
	Od čega iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu	0	ć
V.P.P.	Vanbilansna pasiva	734,917	

Tabela 4: Povezivanje pozicija u raščlanjenom bilansu stanja i pozicija u obrascu PI-KAP na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Reference
I	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	1,265,522	
1	OSNOVNI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	5,041,605	
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	5,041,605	a
1.2.	Emisiona premija	0	b
1.3.	Rezerve iz dobiti	0	v
1.4.	Neraspoređena dobit iz ranijih godina	0	g
1.5.	Dobit iz tekuće godine	0	d
1.6.	Manjinska učešća u podređenim društvima	0	đ
1.7.	Ostale pozitivne konsolidovane rezerve	0	e
2	ODBITNE STAVKE OD OSNOVNOG KAPITALA	3,776,083	
2.1.	Gubici iz prethodnih godina	2,130,018	ž
2.2.	Gubitak tekuće godine	1,317,786	z
2.3.	Nematerijalna ulaganja	308,836	i
2.4.	Stecene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	0	j
2.5.	Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	0	k
2.6.	Regulatorna usklađivanja vrednosti:	19,443	
2.6.1.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2,145	l
2.6.2.	Ostale neto negativne revalorizacije rezerve	0	lj
2.6.3.	Dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke	0	m
2.6.4.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	17,298	
2.7.	Ostale negativne konsolidovane rezerve	0	n
II	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	300,204	
1	DOPUNSKI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	300,204	
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija	0	nj
1.2.	Emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija	0	o
1.3.	Deo revalorizacionih rezervi banke	21,204	p
1.4.	Hibridni instrumenti	0	r
1.5.	Subordinirane obaveze	279,000	s
1.6.	Višak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebnih rezervi iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke	0	
2	ODBITNE STAVKE OD DOPUNSKOG KAPITALA	0	
2.1.	Stecene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije	0	t
2.2.	Potraživanja po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki obezbeđena hibridnim instrumentom ili subordiniranom obavezom	0	
2.3.	Iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu	0	ć
2.4.	Iznos kapitala kojim se prekoračuju ograničenja za dopunski kapital	0	
III	UKUPAN KAPITAL	1,565,726	
1	UKUPAN KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	0	

Objavljivanje podataka i informacija banke 2016

2	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	0	
	Od čega umanjeno osnovnog kapitala	0	
	Od čega umanjeno dopunskog kapitala	0	
2.1.	Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno tih lica	0	(u+f+h)
2.2.	Ulaganja u hibridne instrumente i subordinirane obaveze drugih banaka i lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala tih lica	0	
2.3.	Ukupan iznos direktnih i indirektnih ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu do 10% njihovog kapitala, kao i ulaganja u njihove hibridne instrumente i subordinirane obaveze, koji prelazi 10% zbira osnovnog i dopunskog kapitala banke za koju se obračunava kapital	0	
2.4.	Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru	0	
2.5.	Manjak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke	0	
2.6.	Iznos izloženosti po osnovu slobodnih isporuka kada druga ugovorna strana nije izmirila svoju obavezu u roku od četiri radna dana	0	
2.7.	Potraživanja i potencijalne obaveze prema licima povezanim s bankom ili prema zaposlenima u banci koje je banka ugovorila pod uslovima koji su povoljniji od uslova ugovorenih s drugim licima	0	
IV	NAPOMENE	0	
	Pozitivan/negativan iznos razlike između ukupne ispravke vrednosti bilansne aktive, rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i potrebne rezerve iz dobiti s jedne strane i iznosa ukupnih očekivanih gubitaka prema IRB pristupu s druge strane	0	
	Iznos ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti banke	0	
	Od čega na grupnoj osnovi	0	
	Od čega na pojedinačnoj osnovi	0	
	Iznos očekivanog gubitka prema IRB pristupu	0	
	Bruto iznos subordiniranih obaveza	465,000	

Tabela 5: Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala PI-AKB na 31.12.2016. godine u hiljadama RSD

Redni br.	Naziv	Iznos	Pokrivenost osnovnim kapitalom	Pokrivenost dopunskim kapitalom
		1	2	3
I	KAPITAL	1,565,726		
1	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	1,265,522		
2	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	300,204		
II	KAPITALNI ZAHTEVI	244,850		
1	KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	186,553	186,553	0
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	1,554,610		
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0		
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	0		
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	0		
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0		
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0		
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	94,517		
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	120,153		
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	686,741		
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	0		
1.1.10.	Dospela nenaplaćena potraživanja	0		
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	0		
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0		
1.1.13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0		
1.1.14.	Ostale izloženosti	653,199		
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)			
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama			
1.2.2.	Izloženosti prema bankama			
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima			
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.4.1.	Izloženosti prema fizičkim licima koje su obezbeđene hipotekama na nepokretnostima			
1.2.4.2.	Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.4.3.	Ostale izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:			
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika			

1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa			
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela			
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi			
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima			
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja			
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku			
1.2.6.	Izloženosti po osnovu ostale imovine			
2	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA	0	0	0
3	KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE	0	0	
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa			
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti			
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti			
3.1.3.	Kapitalni zahtev za devizni rizik			
3.1.4.	Kapitalni zahtev za robni rizik			
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela			
4	KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	58,297	58,297	0
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	58,297		
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog pristupa			
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa			
5	POKRIVENOST KAPITALNIH ZAHTEVA	244,850	244,850	
III	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	76.74%		

ICAAP pristup u Banci

ICAAP izveštaj je pripremljen na 31. decembar 2016. godine, baziran na finansijskim informacijama, internim aktima i u to vreme važećoj organizacionoj strukturi, u skladu sa zahtevima propisanim od strane Narodne banke Srbije. Interna ICAAP metodologija i Ecap pristup Telenor banke su razvijeni u skladu sa principom proporcionalnosti Stuba II (tj. sofisticacija ICAAP bi trebalo da bude u skladu sa veličinom i kompleksnošću Telenor banke) i bavi se svim specifičnostima lokalne bankarske regulacije. ICAAP okvir je usklađen sa strategijama i politikama upravljanja rizicima i kapitalom Telenor banke, kao i risk apetitom za preuzimanje rizika, što zajedno čini integralni okvir za upravljanje rizikom preduzeća.

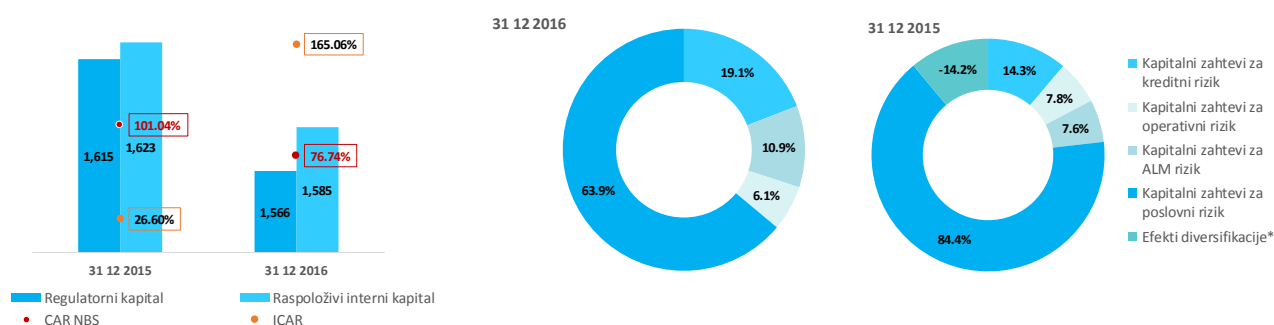
Banka pravi razliku između rizika koji mogu izazvati promene u vrednosti kapitala Banke i koji stoga treba da se uključe u obračun ekonomskog kapitala i rizika koji nisu uključeni u model ekonomskog kapitala pošto primarno utiču na franšiznu vrednost kompanije i/ili kapital ne omogućava adekvatno ublažavanje za takve tipove rizika, već se to čini njihovim efektivnim upravljanjem.

Sledeći tipovi rizika su uključeni u ECap model Telenor banke:

- Finansijski rizici:
 - Kreditni rizik sa podtipom: Rizik koncentracije
 - ALM rizik sa podtipovima: kamatni rizik i devizni rizik
- Nefinansijski rizici:
 - Operativni rizik
 - Poslovni rizik

U skladu sa internom definicijom, raspoloživi finansijski resursi (Available financial resources - AFR) su praktično jednaki regulatornom kapitalu iz prvog stuba, ali NBS potrebne rezerve nisu uključene kao odbitna stavka, pošto predstavljaju regulatorna usklađivanja koja nemaju ekonomsko opravdanje.

Pregled raspoloživog internog kapitala (u mln RSD) i internih kapitalnih zahteva¹ na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine dati su u nastavku²:

* Telenor Banka za 31.12.2016. godine nije računala efekat diversifikacije.

Gledano u celini, interna procena ukazuje na to je da je Telenor Banka dovoljno kapitalizovana u skladu sa postojećom metodologijom i procenom rizičnog profila. Ipak, Banka dodaje kapitalne zahteve za kamatni rizik, poslovni rizik i dodatak za kreditni rizik koncentracije. Interno procenjen pokazatelj adekvatnosti kapitala je visoko iznad definisanog regulatornog limita ali takođe je iznad internog limita koji je postavljen u Okviru uspostavljanja tolerancije (apetita) za preuzimanje rizika Telenor Banke.

¹ U obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik za 31.12.2016. godine je uključen i rizik koncentracije.

² ICAR – interni pokazatelj adekvatnosti kapitala, CAR NBS - regulatorni pokazatelj adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala NBS.

Organizacija upravljanja rizikom

● Upravljanje rizikom

Model upravljanja rizikom Telenor banke definiše obaveze i zaduženja koji su potrebni za upravljanje procesom stvaranja vrednosti i svim povezanim rizicima. Model upravljanja je organizovan po različitim nivoima:

- **Upravni odbor (uz asistenciju Odbora za reviziju) i Izvršni odbor**

Ovi odbori se koncentrišu na globalno upravljanje rizikom i na praćenje stvaranja vrednosti i adekvatnosti kapitala Banke. Redovno izveštavanje Odboru za reviziju osigurava da postoji dovoljan protok informacija relevantnim članovima Upravnog odbora. Svake godine, Upravni odbor određuje granice tolerancije rizika. Izvršni odbor je odgovoran za sprovođenje strategije za upravljanje vrednošću, rizikom i kapitalom koja je definisana od strane Upravnog odbora i daje glavne smernice upravljanja. Direktor sektora za finansije i rizik (CFRO), koji je član Izvršnog odbora, nadzire upravljanje rizikom.

- **Specijalizovani odbori za rizik**

Telenor banka je uspostavila odvojena nezavisna tela odgovorna za identifikovanje i kontrolisanje rizika, kao što su Odbor za upravljanje kreditnim rizikom (CRMC), Forum za upravljanje operativnim rizicima (ORC) i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO). Ovi odbori se koncentrišu na razvoj okvira za jedan određeni tip rizika ili grupu aktivnosti na nivou cele Banke i nadgledaju proces upravljanja ovim rizikom. Vođeni od strane CFRO-a, Odbori za rizik se sastoje iz predstavnika linijskog menadžmenta i Funkcije finansija i upravljanja rizicima.

- **Odeljenje za internu reviziju** je zaduženo za planiranje revizije i kontroliše usklađenost okvira za upravljanje rizikom sa pravnim i regulatornim uslovima, efikasnost i efektivnost sistema za upravljanje rizikom i njegovu usklađenost sa okvirom za upravljanje rizikom, kao i način na koji se linijski menadžment bavi rizikom van ovog formalnog okvira.

- **Linijski menadžment** ima primarnu obavezu da upravlja vrednošću i rizikom. On osigurava da okvir za upravljanje rizikom, koji se odnosi na poslovanje, bude ugrađen u poslovanje putem politika i procedura. Linijski menadžment takođe ima zadatak razvoja transakcionih modela rizika.

- **Tim za kontrolu rizika i modeliranje** meri rizike, adekvatnost kapitala i stvaranje vrednosti za sve poslovne linije i izveštava svoje nalaze upravi. Takođe, ova služba je zadužena za razvoj, testiranje, implementaciju i praćenje modela za merenje rizika. Tim za kontrolu rizika i modeliranje je zasebna organizaciona jedinica koja se bavi upravljanjem vrednošću, rizikom i kapitalom nezavisno od poslovnih linija i ima ulogu savetodavca, podrške i nadzora u skladu sa standardima za upravljanje rizikom.

Iako je efikasna, saradnja između linija poslovanja i Tima za kontrolu rizika i modeliranje je neophodna. Tim za kontrolu rizika i modeliranje posluje nezavisno od linija poslovanja. Uloga ove službe je da pomogne poslovnim linijama u prihvatanju izračunatih rizika, preuzimajući tako ulogu savetodavca, podrške i monitoringa.

Tim za kontrolu rizika i modeliranje podnosi izveštaje CFRO-u i pomaže mu u obavljanju njegove funkcije, prevashodno u upravljanju vrednošću, rizikom i kapitalom. Stoga ova organizaciona jedinica osigurava funkcije kontrole rizika u okviru Telenor banke.

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik predstavlja potencijalno negativno odstupanje od očekivane vrednosti finansijskog instrumenta, usled neplaćanja ili neizvršenja dužnika, jemca, druge ugovorne strane (u profesionalnoj transakciji) ili emitenta dužničkog instrumenta, a usled nelikvidnosti te strane ili nedostatka spremnosti da plati ili obavi plaćanje ili nekih događaja i mera koje su preduzele političke ili monetarne institucije u određenoj zemlji (ovo se takođe naziva i rizik zemlje).

● Strategija i procesi

Kreditnim rizikom se upravlja na dva nivoa: na nivou transakcija i na nivou portfolija. Upravljanje kreditnim rizikom na nivou transakcija znači da postoje jasne procedure, procesi i aplikacije koje su uvedene da bi se procenili rizici pre i nakon što se prihvati pojedinačna kreditna izloženost. Upravljanje rizikom na nivou portfolija zahteva periodično izveštavanje na nivou (ili delovima) konsolidovanog kreditnog portfolija, praćenje discipline poštovanja limita i upravljanje portfoliom.

Upravljanje kreditnim rizikom – na nivou transakcija i nivou portfolija

Za upravljanje kreditnim rizikom na nivou transakcija - prihvatanje kreditnog rizika odgovoran je Tim za kreditno poslovanje, dok je za upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija odgovoran Tim za kontrolu rizika i modeliranje. Proces upravljanja kreditnim rizikom sastoji se od identifikacije (na nivou transakcije, odnosno portfolija), procene/merjenja i nadzora/praćenja rizika.

Cilj ovog procesa je da, nakon definisanih koraka, pruži menadžmentu Telenor banke informacije o nivou i strukturi kreditnog rizika, na bazi kojih će oni moći da reaguju i preduzmu korektivnu akciju, u slučaju da kreditni rizik izlazi iz okvira definisanih okvirom apetita za preuzimanje rizika. Korektivni koraci uključuju strategije izbegavanja, mitigacije, prihvatanja i transfera rizika.

Nadzor i praćenje

Način na koji se prati kredit, utvrđuje se primarno prema klasi rizika, pri čemu se pravi razlika na osnovu Verovatnoće neizvršenja (PD) i Očekivanog gubitka (EL). Ovaj drugi parametar uzima u obzir ne samo PD, već i iznos duga za koji se očekuje da će ostati nenaplaćen po neizvršenju (tj. predstavlja nenadoknadiivi gubitak).

U toku 2014. godine, Telenor banka je razvila interne rejting/PD modele kreditnog rizika, za potrebe odobravanja kredita, kreditnog procesa i merjenja/upravljanja rizikom u skladu sa poslovnim ciljevima i apetitom za preuzimanje rizika Banke. Putem ovih rejting alata vrši se mapiranje klijenata na Telenor banka PD master skalu, koja predstavlja jedan od inputa za obračun ispravke vrednosti u skladu sa IAS/IFRS standardima.

Tim za kontrolu rizika i modeliranje razvija navedene modele, za koji su parametri kreditnog rizika kalibrisani u skladu sa karakteristikama Telenor banka kreditnog portfolija i apetitom prema kreditnom riziku, koji je usvojio Upravni odbor Banke. Izračunavanje ovih parametara prethodi mapiranju klijenata u jedinstvenu rejting skalu, i na taj način omogućava korisnicima finansijskih izveštaja integralan pregled kreditnog rizika u Telenor banka portfoliju.

Portfolio Telenor banke su, tokom 2016. godine činili: kreditne kartice, gotovinski krediti, krediti za kupovinu uređaja (Handset/Device Loans) u saradnji sa Telenor d.o.o. i minusi po tekućem računu (ovedraft). Razvijeni interni modeli se primenjuju na portfolija kreditnih kartica, gotovinskih kredita i minusa po tekućem računu, dok krediti za kupovinu uređaja nemaju dodeljen rejting s obzirom na 100% pokriće gotovinskim depozitom od strane Telenor d.o.o. što ispravku vrednosti ovih potraživanja svodi na minimum. Banka aktivno prati kvalitet portfolija kredita uzetih za kupovinu uređaja i u saradnji sa Telenor d.o.o predlaže i sprovodi mitigacione mere.

Kako poslovna strategija Banke zahteva značajno oslanjanje na korišćenje internih modela za procenu parametara rizika, Telenor banka nastoji da implementira robustan okvir za upravljanje modelima i rizikom modela. Sa proširenjem ponude i broja proizvoda povećaće se i potreba za različitim modelima, te će Banka i u budućem

periodu značajnu pažnju posvećivati kvalitetu podataka i stvaranju okvira za integralno upravljanje i nadzor nad razvijenim alatima za merenje i praćenje rizika.

Prisutna sredstva ublažavanja kreditnog rizika u Telenor Banka portfoliju

Za novi portfolio kredita za finansiranje uređaja, postoji gotovinski depozit od strane Telenor doo, koji kao prvoklasno sredstvo obezbeđenja služi za pokriće u slučaju neizvršenja po ovim plasmanima i omogućava klasifikaciju Handset/Device portfolija u „A“ nivo kreditnog rizika, u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Ispravke vrednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke

U skladu sa metodologijom za obračun ispravke vrednosti, Telenor banka na svaki datum bilansa stanja, utvrđuje da li postoji neki objektivni dokaz da je kod nekog pojedinačnog finansijskog sredstva ili u grupi finansijskih sredstava došlo do događaja koji vode obezvređenju finansijskog sredstva i posledičnom obračunu ispravke vrednosti odnosno rezervisanja za vanbilansne stavke. Ukoliko postoji neki objektivni dokaz da je došlo do obezvređenja, Banka priznaje sve nastale gubitke usled ispravke vrednosti kroz bilans uspeha. Samo gubici koji su zaista nastali se mogu priznati kao gubici usled ispravke vrednosti. To znači da se gubici koji se očekuju usled budućih događaja, bez obzira na njihovu verovatnoću, ne priznaju. Obračun IBNR gubitaka iz obezvređenja u Telenor banci se obračunava po sledećoj formuli:

$$IBNR\ Impairment = PD * LGD * EaD * EP$$

Legenda parametara korišćenih u obračunu IBNR gubitka iz obezvređenja:

- PD – verovatnoća neizvršenja obaveza (eng. Probability of Default - PD),
- LGD – procenat gubitka usled neizvršenja obaveza (eng. Loss Given Default - LGD).
- EaD – izloženost Banke u vreme neizmirenja obaveza dužnika (eng. Exposure at Default -EaD),
- EP – period identifikacije gubitaka.

Metodologija za ispravke vrednosti se primenjuje i na bilansne i na vanbilansne rizike za sve kreditne izloženosti u bankarskoj knjizi. Za potrebe merenja gubitka usled ispravke vrednosti, ceo kreditni portfolio Telenor banke se može podeliti u sledeće klase:

- Normalan portfolio – Grupna/IBNR ispravka vrednosti
- Obezvređen portfolio – Pojedinačna ispravka vrednosti.

Kriterijum za određivanje metoda merenja ispravke vrednosti je kašnjenje pod NBS pragom materijalnosti preko 90 dana – tada se potraživanja tretiraju kao pojedinačno obezvređena. U suprotnom za potraživanja se primenjuje grupna ispravka vrednosti, odnosno priznaju se nastali ali neprijavljeni gubici (IBNR) u skladu sa IAS 39. Prvi korak u merenju kreditnog obezvređenja je definisanje praga materijalnosti iznad koga se kreditna izloženost tretira na pojedinačnom nivou. Banka pod pojedinačno značajnim potraživanjima podrazumeva potraživanja koja prelaze definisan prag od 0.15% izloženosti prema fizičkim licima.

Telenor banka primenjuje internu definiciju neizvršenja, kao test objektivnog dokaza ispravke vrednosti. Prema ovom pristupu, smatra se da je klijent/plasman obezvređen ako i samo ako je klijent/plasman u neizvršenju, na osnovu interne definicije neizvršenja. Događaj u kojem klijent/transakcija koji ne izvršava obaveze postane klijent/transakcija koji izvršava obaveze predstavlja događaj oporavka. U tom slučaju klijent/transakcija se označava kao klijent/transakcija koji ispunjava obaveze.

Tabela 6: Pregled metoda za obračun ispravke vrednosti

Metode obračuna IFRS ispravki vrednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke	Broj dana docnje	
	≤ 90 dana	>90 dana
	Normalan portfolio	Obezvređen portfolio
	Grupna/IBNR ispravka vrednosti	Pojedinačna/Specifična ispravka vrednosti

Obelodanjivanje podataka o ispravkama vrednosti

Promene u ispravkama vrednosti tokom godine su sumirane u tabeli ispod:

Tabela 7: Objavljivanje podataka o ispravkama vrednosti za 2016 .i 2015. godinu³

u hiljadama RSD	2016			2015		
	Bilans	Vanbilans	Ukupno	Bilans	Vanbilans	Ukupno
Početna stanja	41,819	-	41,819	32,560	-	32,560
Povećanja ispravki vrednosti i rezervisanja tokom perioda	93,305	-	93,305	41,430	-	41,430
Smanjenja ispravki vrednosti tokom perioda i ukinuta rezervisanja (s posebnim prikazom smanjenja po osnovu naplate potraživanja)	-50,473	-	-50,473	-20,078	-	-20,078
Ostala prilagođavanja, uključujući i ona koja su posledica razlika u deviznom kursu, poslovnih aktivnosti, sticanja ili otuđenja učešća u zavisnim društvima i prenosa rezervisanja	1,475	-	1,475	-12,093	-	-12,093
Završna stanja	86,126	-	86,126	41,819	-	41,819
Ostala prilagođavanja:						
kursne razlike	442	-	442	-565	-	-565
otpisi	-1,279	-	-1,279	-11,528	-	-11,528
Umanjenje rashoda ispravki vrednosti za obezvređena potraživanja	2,312	-	2,312			

Politika otpisa

Banka otpisuje potraživanja koje odobrava fizičkim licima po osnovu kreditnih ugovora kao što su: gotovinski kredit, kredit za kupovinu mobilnog uređaja, kreditna kartica, dozvoljeni minus po tekućem računu, kao i ostala potraživanja proistekla iz kreditnog odnosa sa fizičkim licima. Banka odluku o otpisu donosi na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja o nemogućnosti naplate potraživanja. Odluka o otpisu bazira se na broju dana kašnjenja i dokazanoj nemogućnosti otplate usled promenjenih finansijskih okolnosti ili drugih činjenica koje jasno ukazuju na nemogućnost naplate potraživanja.

● Profil kreditnog rizika

Tabele koje slede daju pregled izloženosti Banke kreditnom riziku, na osnovu podataka sa kraja decembra 2016. i 2015. godine.

Ukupna aktiva podložna kreditnom riziku – uključujući bilansne i vanbilansne pozicije, zajedno sa izračunatim kapitalnim zahtevima – razložena je na klase izloženosti u narednoj tabeli, u skladu sa propisima NBS. Klase u kojima Telenor banka trenutno nema izloženosti nisu prikazane u tabelama.

Tabela 8: Kapitalni zahtevi po klasama izloženosti (u hiljadama RSD) na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

Klase izloženosti	Kapitalni zahtev 31.12.2016.	Kapitalni zahtev 31.12.2015.
01 Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0	0
02 Izloženost prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	0	0
06 Izloženosti prema bankama	11,342	10,845
07 Izloženosti prema privrednim društvima	14,418	13,084
08 Izloženosti prema fizičkim licima	82,409	18,326
10 Dospela nenaplaćena potraživanja	0	0
14 Ostale izloženosti	78,384	59,417
Ukupno	186,553	101,672

Sledeća tabela prikazuje iznose izloženosti Banke nakon usklađivanja vrednosti i ispravki, isključujući efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

³ U Tabeli 7 su prikazane samo promene u ispravkama vrednosti po osnovu izloženosti Banke kreditnom riziku

Tabela 9: Ukupna izloženost kreditnom riziku po klasama izloženosti (u hiljadama RSD) na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

Klase izloženosti	Bruto izloženost 31.12.2016.	Neto izloženost 31.12.2016.	Bruto izloženost 31.12.2015.	Neto izloženost 31.12.2015.
01 Izloženosti prema državama i centralnim bankama	5,152,860	5,152,860	4,399,574	4,399,574
02 Izloženost prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	285	0	0	0
06 Izloženosti prema bankama	601,183	601,183	562,771	562,771
07 Izloženosti prema privrednim društvima	126,626	120,329	124,969	117,631
08 Izloženosti prema fizičkim licima	3,629,312	3,532,470	1,822,299	1,780,497
10 Dospela nenaplaćena potraživanja	0	0	0	0
14 Ostale izloženosti	1,505,009	1,505,009	1,012,107	1,012,107
Ukupno	11,015,274	10,911,851	7,921,719	7,872,579

Za potrebe obračuna adekvatnosti kapitala u skladu sa SA i propisima NBS, kreditna obaveza je u neizvršenju i pripada klasi dospeljena nenaplaćena potraživanja ako su ispunjena oba sledeća uslova:

- kreditna obaveza je u kašnjenju više od 90 dana,
- iznos u kašnjenju premašuje prag materijalnosti propisan od strane NBS.

Tabele koje slede daju pregled distribucije svih izloženosti po sektorima ili tipu druge ugovorne strane, po klasama izloženosti, uz odvojeno prikazivanje:

- dospeljenjen nenaplaćenjen potraživanja;
- ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama (videti deo „Ispravke vrednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke” za više informacija);
- kvaliteta aktive po definisanim sektorima.

Tabela 10: Distribucija izloženosti po sektorima (u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine)

Klase izloženosti u hiljadama RSD	31 12 2016					31 12 2015				
	Finansije i osiguranje	Privredna društava	Fizička lica	Drugi komitenti	Ukupno	Finansije i osiguranje	Privredna društava	Fizička lica	Drugi komitenti	Ukupno
01 Izloženosti prema državama i centralnim bankama										
Bruto izloženost	5,152,860				5,152,860	4,399,574				4,399,574
Ispravka vrednosti										
Dospela nenaplaćena potraživanja										
02 Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave										
Bruto izloženost				285	285					
Ispravka vrednosti				285	285					
Dospela nenaplaćena potraživanja										
06 Izloženosti prema bankama										
Bruto izloženost	151,288			449,894	601,183	122,250			440,521	562,771
Ispravka vrednosti										
Dospela nenaplaćena potraživanja										
07 Izloženosti prema privrednim društvima										
Bruto izloženost	24	126,383		219	126,626		124,969			124,969
Ispravka vrednosti				61	61		220			220
Dospela nenaplaćena potraživanja										
08 Izloženosti prema fizičkim licima										
Bruto izloženost		1,760	3,625,820	1,732	3,629,312		738	1,821,526	35	1,822,299
Ispravka vrednosti		771	83,549	1,460	85,780			41,493	22	41,515
Dospela nenaplaćena potraživanja										
14 Ostale izloženosti										
Bruto izloženost				1,505,009	1,505,009				1,012,107	1,012,107
Ispravka vrednosti										
Dospela nenaplaćena potraživanja										
Ukupna bruto izloženost	5,304,172	128,142	3,625,820	1,957,140	11,015,274	4,521,823	125,707	1,821,526	1,452,663	7,921,719
Ukupne ispravke vrednosti	-	771	83,549	1,806	86,126	-	220	41,493	22	41,735
Ukupna dospeljena nenaplaćena potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Sledeća tabele prikazuje distribuciju svih izloženosti prema preostalom roku dospeća, a po klasama izloženosti kao i distribuciju stepena kvaliteta aktive, po definisanim sektorima izloženosti. Za potrebe ovog izveštaja, „preostali rok dospeća” se definiše u odnosu na ugovoreni datum dospeća celog potraživanja. Takođe navedene tabele prikazuju bruto izloženost (gde je uzeto u obzir umanjenje po osnovu konta razgraničenja po osnovu kamata i naknada).

Tabela 11: Distribucija izloženosti prema preostalom roku dospeća (u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine)

Klase izloženosti u hiljadama RSD - 31.12.2016.	do 1 godine		od 1 do 5 godina		preko 5 godina		bez utvrđenog roka		Ukupno	
	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Ukupna bruto izloženost	Ukupna rizična aktiva
01 Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	5,152,860	0	5,152,860	0
02 Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	0	0	0	0	0	0	285	0	285	0
06 Izloženosti prema bankama	0	0	0	0	0	0	601,183	94,517	601,183	94,517
07 Izloženosti prema privrednim društvima	0	0	0	0	0	0	126,626	120,153	126,626	120,153
08 Izloženosti prema fizičkim licima	519,821	377,379	2,473,560	31,312	0	0	635,931	278,049	3,629,312	686,741
10 Dospela nenaplaćena potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	1,505,009	653,199	1,505,009	653,199
Ukupno	519,821	377,379	2,473,560	31,312	0	0	8,021,893	1,145,919	11,015,274	1,554,610

Klase izloženosti u hiljadama RSD - 31.12.2015.	do 1 godine		od 1 do 5 godina		preko 5 godina		bez utvrđenog roka		Ukupno	
	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Bruto izloženost	Rizična aktiva	Ukupna bruto izloženost	Ukupna rizična aktiva
01 Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	4,399,574	0	4,399,574	0
06 Izloženosti prema bankama	6,320	1,264	0	0	0	0	556,451	89,107	562,771	90,371
07 Izloženosti prema privrednim društvima	0	0	38,237	38,237	0	0	86,733	70,801	124,969	109,037
08 Izloženosti prema fizičkim licima	38,711	2,422	1,384,252	34,661	0	0	399,336	115,635	1,822,299	152,718
10 Dospela nenaplaćena potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	1,012,107	495,140	1,012,107	495,140
Ukupno	45,031	3,686	1,422,488	72,897	0	0	6,454,201	770,683	7,921,719	847,266

Distribucija izloženosti prema kategorijama klasifikacije, po tipu druge ugovorne strane, kao i podaci o obračunatim i potrebnim NBS rezervama za procenjene kreditne gubitke („nedostajući iznos rezervi”), su sumirani u tabelama koje slede:

Tabela 12: Distribucija izloženosti po NBS kategorijama klasifikacije i tipu druge ugovorne strane (u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine)

Sektor u hiljadama RSD - 31.12.2016.	Klasifikovana bilansna aktiva (bruto knjigovodstvena vrednost)					Ukupno	Klasifikovane vanbilansne stavke (bruto knjigovodstvena vrednost)					Ukupno
	A	B	V	G	D		A	B	V	G	D	
Sektor finansija i osiguranja	14,688	0	0	0	0	14,688	340	0	0	0	0	340
Sektor javnih preduzeća	253	0	0	0	5,273	5,526	0	0	0	0	0	0
Sektor privrednih društava	62,916	53,168	0	0	771	116,855	703	0	0	0	0	703
Sektor preduzetnika	15	0	0	0	16	31	0	0	0	0	0	0
Javni sektor	1	0	0	285	0	286	0	0	0	0	0	0
Sektor stanovništva	3,297,734	47,702	28,083	16,721	52,302	3,442,542	176,949	4,205	1,703	0	235	183,092
Sektor stranih lica	455,559	5	4	234	1,109	456,911	0	0	0	0	0	0
Poljoprivredni proizvođači	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sektor drugih komitenata	133	0	0	0	13	146	0	0	0	0	0	0
Ukupno	3,831,299	100,875	28,087	17,240	59,484	4,036,985	177,992	4,205	1,703	0	235	184,135

Sektor u hiljadama RSD - 31.12.2015.	Klasifikovana bilansna aktiva (bruto knjigovodstvena vrednost)					Ukupno	Klasifikovane vanbilansne stavke (bruto knjigovodstvena vrednost)					Ukupno
	A	B	V	G	D		A	B	V	G	D	
Sektor finansija i osiguranja	11,035	1,212	0	0	0	12,247	0	0	0	0	0	0
Sektor javnih preduzeća	26	0	0	0	6,511	6,537	0	0	0	0	0	0
Sektor privrednih društava	115,214	603	1,206	0	1,346	118,369	667	0	0	0	0	667
Sektor preduzetnika	0	0	0	0	16	16	0	0	0	0	0	0
Javni sektor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sektor stanovništva	1,578,141	6,912	628	102	29,398	1,615,181	203,971	569	0	14	0	204,554
Sektor stranih lica	440,556	0	0	0	489	441,045	0	0	0	0	0	0
Poljoprivredni proizvođači	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sektor drugih komitenata	165	0	0	0	11	176	0	0	0	0	0	0
Ukupno	2,145,137	8,727	1,834	102	37,771	2,193,571	204,638	569	0	14	0	205,221

Tabela 13: Obračunata i potrebna NBS rezerva prema NBS kategorijama klasifikacije (u hiljadama RSD na 31.12. 2016. i 31.12.2015. godine)

Potraživanja u hiljadama RSD - 31.12.2016.	Kategorija klasifikacije					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Osnovica za obračun rezerve za procenjene gubitke - bilans	3,831,299	100,875	28,087	17,240	59,484	4,036,985
Procenat koji se primenjuje na osnovicu	0%	2%	15%	30%	100%	
Obračunata rezerva za procenjene gubitke	0	2,017	4,213	5,172	59,484	70,886
Ispravka vrednosti bilansne aktive	24,113	1,463	1,101	12,319	47,130	86,126
Potrebna rezerva za procenjene gubitke	0	1,304	3,600	41	12,354	17,298
Vanbilansne stavke koje se klasifikuju	177,992	4,205	1,703	0	235	184,135
Osnovica za obračun rezerve za procenjene gubitke	420	0	0	0	0	420
Obračunata rezerva za procenjene gubitke	0	0	0	0	0	0
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	0	0	0	0	0	0
Potrebna rezerva za procenjene gubitke	0	0	0	0	0	0

Potraživanja u hiljadama RSD - 31.12.2015.	Kategorija klasifikacije					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Osnovica za obračun rezerve za procenjene gubitke - bilans	2,145,137	8,727	1,834	102	37,772	2,193,571
Procenat koji se primenjuje na osnovicu	0%	2%	15%	30%	100%	
Obračunata rezerva za procenjene gubitke	0	174	275	30	37,772	38,251
Ispravka vrednosti bilansne aktive	10,780	227	2	13	30,796	41,818
Potrebna rezerva za procenjene gubitke	0	50	274	24	7,058	7,406
Vanbilansne stavke koje se klasifikuju	204,638	569	0	14	0	205,221
Osnovica za obračun rezerve za procenjene gubitke	333	0	0	0	0	333
Obračunata rezerva za procenjene gubitke	0	0	0	0	0	0
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	0	0	0	0	0	0
Potrebna rezerva za procenjene gubitke	0	0	0	0	0	0

● Objavljivanje podataka i informacija koji se odnose na kvalitet aktive

NBS je usvojila Smernice za objavljivanje podataka i informacija Banke koji se odnose na kvalitet aktive, koje imaju za cilj povećanje transparentnosti poslovanja Banke u delu koji se odnosi na kvalitet aktive, kao i unapređenja prakse objavljivanja podataka i informacija Banke o kreditnom riziku i upravljanja kreditnim rizikom.

Tabele koje slede prikazuju kvantitativne podatke Banke za dva uzastopna perioda koji se odnose na :

- podatke, odnosno informacije koji se odnose na izloženost banke kreditnom riziku (Tabele 14 do 18),
- podatke, odnosno informacije koji se odnose na način na koji banka vrši internu klasifikaciju potraživanja (Tabela 19),
- podaci, odnosno informacije koje se odnose na sredstva stečena naplatom potraživanja (Tabela 20),
- podaci, odnosno informacije koje se odnose na obezvređenja potraživanja (Tabela 7 i 21),
- podaci, odnosno informacije koje se odnose na prihode od kamate i njihovo priznavanje (Tabela 22).

Podaci, odnosno informacije koji se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku su prikazane u nastavku:

Tabela 14: Podaci o ukupnoj izloženosti Banke u hiljadama RSD na 31.12.2016. i na 31.12.2015. godine

Pozicije bilansa stanja u hiljadama RSD – 31.12.2016.	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/ rezervisanja	Neto vrednost		
	1	2	3 (1-2)	4	5 (3+4)
Gotovina i sredstva kod centralne banke	0	0	0	1,633,549	1,633,549
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	0	0	1,439,170	1,439,170
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	0	0	0	2,591,274	2,591,274
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	470,443	0	470,443	504,943	975,386
Kredit i potraživanja od komitenata	3,460,998	54,218	3,406,781	101,328	3,508,108
Nematerijalna ulaganja	0	0	0	308,836	308,836
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	0	0	417,089	417,089
Tekuća poreska sredstva	0	0	0	4	4
Odložena poreska sredstva	0	0	0	56,141	56,141
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0	0	33,842	33,842
Ostala sredstva	111,795	31,908	79,887	76,492	156,378
Bilansna izloženost	4,043,236	86,126	3,957,110	7,162,668	11,119,778
Date garancije i jemstva	0	0	0	51,801	51,801
Preuzete buduće obaveze	703	0	703	131,255	131,958
Ostale vanbilansne izloženosti	183,433	0	183,433	367,726	551,158
Vanbilansna izloženost	184,135	0	184,135	550,782	734,917
Ukupna izloženost	4,227,371	86,126	4,141,246	7,713,449	11,854,695

Pozicije bilansa stanja u hiljadama RSD – 31.12.2015.	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/ rezervisanja	Neto vrednost		
	1	2	3 (1-2)	4	5 (3+4)
Gotovina i sredstva kod centralne banke	0	0	0	2,395,667	2,395,667
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	0	0	179,987	179,987
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	0	0	0	2,320,226	2,320,226
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	451,440	0	451,440	4,869	456,309
Kredit i potraživanja od komitenata	1,620,563	10,943	1,609,619	15,189	1,624,808
Nematerijalna ulaganja	0	0	0	319,983	319,983
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	0	0	332,059	332,059
Tekuća poreska sredstva	0	0	0	4	4
Odložena poreska sredstva	0	0	0	93,425	93,425
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0	0	33,361	33,361
Ostala sredstva	121,569	30,875	90,693	29,650	120,343
Bilansna izloženost	2,193,571	41,819	2,151,752	5,724,420	7,876,172
Date garancije i jemstva	667	0	667	51,027	51,694
Preuzete buduće obaveze	204,554	0	204,554	112,463	317,017
Ostale vanbilansne izloženosti	0	0	0	90,139	90,139
Vanbilansna izloženost	205,221	0	205,221	253,629	458,850
Ukupna izloženost	2,398,792	41,819	2,356,974	5,978,048	8,335,022

U Tabeli 14 nisu prikazane pozicije iz Bilansa stanja po osnovu kojih Banka nema izloženost.

U tabelama koje slede (tabele 15, 16, 17, 18,19 i 21) prikazana je samo izloženost Banke prema kreditnom riziku.

Tabela 15: Podaci o bruto⁴ i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

(u hiljadama dinara)

Prema sektorima – 31.12.2016. ⁵	Neobezvređena potraživanja		Obezvređena potraživanja		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja ⁶	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvređenih potraživanja	Obezvređenih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	424	0	53,306	3,572,575	3,626,305	50,336	33,213	3,542,756	0	2,435,002
Gotovinski krediti	0	0	291	557,989	558,280	198	10,350	547,733	0	0
Kreditne kartice	0	0	8,894	570,855	579,749	6,039	21,388	552,321	0	0
Minusi po tekućem računu	0	0	0	500	500	0	0	500	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	22	2,434,967	2,434,988	0	0	2,434,988	0	2,435,002
Ostala potraživanja	424	0	44,099	8,265	52,788	44,099	1,475	7,213	0	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	61,890	0	2,771	536,406	601,066	2,572	5	598,489	0	0
Sektor finansija i osiguranja	0	0	0	20,793	20,793	0	0	20,793	0	0
Sektor privrednih društva	61,491	0	812	55,070	117,373	771	1	116,602	0	0
Sektor preduzetnika	0	0	16	15	31	16	0	15	0	0
Sektor stranih lica	399	0	1,390	455,123	456,912	1,390	4	455,517	0	0
Ostali sektori	0	0	552	5,406	5,958	395	0	5,563	0	0
Ukupna izloženost	62,314	0	56,076	4,108,981	4,227,371	52,908	33,218	4,141,246	0	2,435,002

Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja		62,314	0	10,421	4,084,356	4,157,091	10,223	16,518	4,130,351	0
od čega: restrukturirana		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Problematična potraživanja		0	0	45,655	24,625	70,280	42,685	16,700	10,895	0
od čega: restrukturirana		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupna izloženost		62,314	0	56,076	4,108,981	4,227,371	52,908	33,218	4,141,246	0

⁴ Bruto vrednost potraživanja predstavlja zbir bilansne i vanbilanse izloženosti banke

⁵ Podela prema sektorima (Tabele 15-22) je izvršena prema sektorskoj strukturi, s tim da su potraživanja od stanovništva (sektor 6) detaljno rasčlanjena po proizvodima Banke.

Sektor stanih lica uključuje izloženost prema fizičkim i pravnim licima koji su nerezidenti, kao i strane banke.

⁶ Prikazana je vrednost sredstava obezbeđenja do visine bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja.

Prema sektorima – 31.12.2015.	Neobezvređena potraživanja		Obezvređena potraživanja		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja ²	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvređenih potraživanja	Obezvređenih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	0	0	29,814	1,790,005	1,819,819	29,333	10,991	1,779,495	0	1,371,634
Gotovinski krediti	0	0	0	51,292	51,292		1,314	49,978	0	0
Kreditne kartice	0	0	0	358,286	358,286		4,878	353,408	0	0
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0		0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	0	1,371,634	1,371,634		0	1,371,634	0	1,371,634
Ostala potraživanja	0	0	29,814	8,793	38,607	29,333	4,799	4,476	0	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	451,531	0	36,462	90,979	578,973	1,468	27	577,478	0	0
Sektor finansija i osiguranja	4,600	0	16	7,547	12,163		0	12,163	0	0
Sektor privrednih društva	0	0	35,830	83,206	119,036	1,342	5	117,690	0	0
Sektor preduzetnika	0	0	16	0	16	16	0	0	0	0
Sektor stranih lica	440,520	0	489	36	441,046	0	22	441,024	0	0
Ostali sektori	6,411	0	110	190	6,712	110	0	6,602	0	0
Ukupna izloženost	451,531	0	66,276	1,880,985	2,398,792	30,801	11,018	2,356,974	0	1,371,634

Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja		451,531	0	35,474	1,880,985	2,367,990	0	11,018	2,356,972	0
od čega: restrukturirana		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Problematična potraživanja		0	0	30,802	0	30,802	30,801	0	2	0
od čega: restrukturirana		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupna izloženost		451,531	0	66,276	1,880,985	2,398,792	30,801	11,018	2,356,974	0

Tabela 16: Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

Prema sektorima - Bruto vrednost (u 000 RSD)	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	424	0	0	0	0	2,460,722	1,097,437	16,584	15,592	35,546
Gotovinski krediti	0	0	0	0	0	167,990	388,552	1,739	0	0
Kreditne kartice	0	0	0	0	0	165,520	382,183	13,149	13,553	5,343
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0	500	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	0	0	0	2,110,659	324,282	30	18	0
Ostala potraživanja	424	0	0	0	0	16,053	2,421	1,666	2,021	30,203
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	61,890	0	0	0	0	477,110	59,343	519	752	1,453
Sektor finansija i osiguranja	0	0	0	0	0	20,769	24	0	0	0
Sektor privrednih društva	61,491	0	0	0	0	1,209	53,860	0	0	812
Sektor preduzetnika	0	0	0	0	0	0	15	0	0	16
Sektor stranih lica	399	0	0	0	0	449,952	5,218	234	595	514
Ostali sektori	0	0	0	0	0	5,180	225	285	157	110

Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja		62,314	0	0	0	0	2,937,832	1,156,747	0	157
od čega: restrukturirana		0	0	0	0	0	0	0	0	0

Problematična potraživanja	0	0	0	0	0	0	33	17,103	16,187	36,957
od čega: restrukturirana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupna izloženost	62,314	0	0	0	0	2,937,832	1,156,780	17,103	16,343	36,999

Prema sektorima - Bruto vrednost (u 000 RSD)	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	0	0	0	0	0	1,434,373	355,632	60	431	29,323
Gotovinski krediti	0	0	0	0	0	50,839	453	0	0	0
Kreditne kartice	0	0	0	0	0	154,300	203,986	0	0	0
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	0	0	0	1,221,131	150,503	0	0	0
Ostala potraživanja	0	0	0	0	0	8,103	691	60	431	29,323
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	451,531	0	0	0	0	15,815	75,165	0	688	35,774
Sektor finansija i osiguranja	4,600	0	0	0	0	6,319	1,227	0	16	0
Sektor privrednih društva	0	0	0	0	0	9,459	73,747	0	182	35,648
Sektor preduzetnika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Sektor stranih lica	440,520	0	0	0	0	36	0	0	489	0
Ostali sektori	6,411	0	0	0	0	0	190	0	0	110

Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	451,531	0	0	0	0	1,450,188	430,797	49	1,119	34,306
od čega: restrukturirana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Problematična potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	12	0	30,791
od čega: restrukturirana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupna izloženost	451,531	0	0	0	0	1,450,188	430,797	60	1,119	65,097

Podaci o strukturi i promeni problematičnih potraživanja su prikazani u Tabeli 17 i 18. Pod problematičnim potraživanjima Banka smatra potraživanja koja ispunjavaju sledeća dva uslova:

- kreditna obaveza je u kašnjenju više od 90 dana,
- iznos u kašnjenju premašuje prag materijalnosti propisan od strane NBS.

Tabela 17: Podaci o problematičnim potraživanjima u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

(u hiljadama dinara)

Prema sektorima – 31.12.2016.	Bruto vrednost ukupnih potraživanja ⁷	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja ⁸
	1	2	3	od čega: restrukturirana potraživanja 4	5	6 (3/1)	7
Potraživanja od stanovništva	3,626,305	83,549	67,755	0	56,860	1.87%	48
Gotovinski krediti	558,280	10,547	1,739	0	1,180	0.31%	0
Kreditne kartice	579,749	27,427	32,045	0	21,756	5.53%	0
Minusi po tekućem računu	500	0	0	0	0	0.00%	0
Kreditni za mobilne uređaje	2,434,988	0	48	0	0	0.00%	48
Ostala potraživanja	52,788	45,574	33,923	0	33,923	64.26%	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	601,066	2,577	2,525	0	2,525	0.42%	0
Sektor finansija i osiguranja	20,793	0	0	0	0	0.00%	0
Sektor privrednih društava	117,373	771	771	0	771	0.66%	0
Sektor preduzetnika	31	16	16	0	16	51.99%	0
Sektor stanih lica	456,912	1,394	1,343	0	1,343	0.29%	0
Ostali sektori	5,958	395	395	0	395	6.64%	0
Ukupna potraživanja	4,227,371	86,126	70,280	0	59,385	1.66%	48

(u hiljadama dinara)

Prema sektorima – 31.12.2015.	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja ³
	1	2	3	od čega: restrukturirana potraživanja 4	5	6 (3/1)	7
Potraživanja od stanovništva	1,819,819	40,324	29,334	0	29,333	1.61%	0
Gotovinski krediti	51,292	1,314	0	0	0	0.00%	0
Kreditne kartice	358,286	4,878	0	0	0	0.00%	0
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0	0.00%	0
Kreditni za mobilne uređaje	1,371,634	0	0	0	0	0.00%	0
Ostala potraživanja	38,607	34,131	29,334	0	29,333	75.98%	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	578,973	1,495	1,468	0	1,468	0.25%	0
Sektor finansija i osiguranja	12,163	0	0	0	0	0.00%	0
Sektor privrednih društava	119,036	1,346	1,342	0	1,342	1.13%	0
Sektor preduzetnika	16	16	16	0	16	100.00%	0
Sektor stanih lica	441,046	22	0	0	0	0.00%	0
Ostali sektori	6,712	110	110	0	110	1.65%	0
Ukupna potraživanja	2,398,792	41,819	30,802	0	30,801	1.28%	0

⁷ Odnosi se na ukupnu izloženost Banke prema kreditnom riziku

⁸ Prikazana je vrednost sredstava obezbeđenja do visine bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja.

Tabela 18: Podaci o promenama problematičnih potraživanja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine
(u hiljadama dinara)

Prema sektorima - 31.12.2016.	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
	1	2	3	4	5	6 (1+2-3+4+5)	7
Potraživanja od stanovništva	29,334	38,741	320	0	0	67,755	10,895
Gotovinski krediti	0	1,739	0	0	0	1,739	558
Kreditne kartice	0	32,045	0	0	0	32,045	10,289
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	48	0	0	0	48	48
Ostala potraživanja	29,334	4,909	320	0	0	33,923	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	1,468	108,702	107,645	0	0	2,525	0
Sektor finansija i osiguranja	0	40	40	0	0	0	0
Sektor privrednih društava	1,342	106,371	106,942	0	0	771	0
Sektor preduzetnika	16	0	0	0	0	16	0
Sektor stanih lica	0	1,825	482	0	0	1,343	0
Ostali sektori	110	466	181	0	0	395	0
Ukupna potraživanja	30,802	147,443	107,965	0	0	70,280	10,895

(u hiljadama dinara)

Prema sektorima - 31.12.2015.	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
	1	2	3	4	5	6 (1+2-3+4+5)	7
Potraživanja od stanovništva	39,597	29,881	40,144	0	0	29,334	2
Gotovinski krediti	0	0	0	0	0	0	0
Kreditne kartice	0	0	0	0	0	0	0
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	0	0	0	0	0
Ostala potraživanja	39,597	29,881	40,144	0	0	29,334	2
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	7,233	1,869	7,634	0	0	1,468	0
Sektor finansija i osiguranja	0	0	0	0	0	0	0
Sektor privrednih društava	7,139	1,200	6,997	0	0	1,342	0
Sektor preduzetnika	57	16	57	0	0	16	0
Sektor stanih lica	37	542	579	0	0	0	0
Ostali sektori	0	110	0	0	0	110	0
Ukupna potraživanja	46,830	31,750	47,778	0	0	30,802	2

Nivoi kreditnog kvaliteta određeni su pomoću interno razvijenog PD rejting modela i to za klijente koji su prošli proces ocene i dodeljivanja odgovarajućeg rejtinga, koristeći u te svrhe razvijene PD alate.

Zaključno sa 31. decembrom 2016. godine, ovo se odnosilo na kredite date stanovništvu – gotovinske kredite, dozvoljeni minus po tekućem računu i kreditne kartice. Za navedene rejtingovane izloženosti, a koje su deo normalnog, performing portfolia, nivo kreditnog rizika je određen na sledeći način, uzimajući u obzir PD masterskalu Banke i broj dana docnje sa pragom materijalnosti:

- PD KLASA 1-4 – nizak,
- PD KLASA 5-7 – srednji (umeren),
- PD KLASA 8-9C – visok.

Ovaj inicijalni nivo rizika se koriguje u konačni PD/nivo rizika, uzimajući u obzir docnju sa pragom materijalnosti propisanim odlukom NBS za fizička lica, na sledeći način:

- Docnja iznad 30 dana – umeren rizik,
- Docnja iznad 60 dana – visok rizik,
- Docnja iznad 90 dana – moguć gubitak,
- Docnja iznad 180 dana – neopravljiv gubitak.

Za izloženosti koje nisu dobile ocenu i odgovarajuće mapiranje na PD masterskalu Banke, nivo internog kreditnog rizika dodeljen je na sledeći način:

1. Za izloženosti koje čine portfolio kredita datih za kupovinu uređaja, dodeljen je nizak nivo rizika, nezavisno od broja dana docnje, jer za ovaj portfolio kredita postoji gotovinski depozit od strane Telenor d.o.o, kao prvoklasno sredstvo obezbeđenja.

2. Za potraživanja koja se odnose na naknade za korišćenje i održavanje tekućeg računa dodeljen je visok nivo rizika, kao donja granica, dok ovaj nivo može biti i veći u zavisnosti od broja dana docnje pod NBS pragom materijalnosti, u skladu sa gore navedenim pravilima,
3. Za izloženosti, prema bankama i državi, dodeljen je nizak nivo kreditnog rizika.
4. Za ostala sredstva, koja predstavljaju deo kreditnog portfolija, dodeljen je nivo kreditnog rizika koristeći kombinaciju navedenih pravila u skladu sa brojem dana docnje i nivoa ispravki vrednosti po tim potraživanjima, gde su izloženosti koje su 100% obezvređene dobile neopravljiv nivo kreditnog rizika.
5. Za potraživanja po kojima Telenor Banka nema izloženost po osnovu kreditnog rizika, dodeljen je nizak nivo rizika.

Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja Banke dati su u Tabeli 19.

Tabela 19: Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstva obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

Bruto vrednost (u 000 RSD)	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja			Problematična potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja ⁹	
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	47,476	579,048	2,932,025	67,755	2,434,954	48
Gotovinski krediti	15,862	285,036	255,643	1,739	0	0
Kreditne kartice	13,387	293,494	240,822	32,045	0	0
Minusi po tekućem računu	0	500	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	2,434,940	48	2,434,954	48
Ostala potraživanja	18,227	19	619	33,923	0	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	77	1,989	596,476	2,525	0	0
Sektor finansija i osiguranja	0	0	20,793	0	0	0
Sektor privrednih društava	0	1,989	114,614	771	0	0
Sektor preduzetnika	0	0	15	16	0	0
Sektor stanih lica	77	0	455,491	1,343	0	0
Ostali sektori	0	0	5,563	395	0	0
Ukupna potraživanja	47,553	581,037	3,528,501	70,280	2,434,954	48

Bruto vrednost (u 000 RSD)	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja			Problematična potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja	
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	10,371	234,592	1,545,521	29,334	1,371,634	0
Gotovinski krediti	729	14,158	36,405	0	0	0
Kreditne kartice	944	220,434	136,908	0	0	0
Minusi po tekućem računu	0	0	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	0	0	1,371,634	0	1,371,634	0
Ostala potraživanja	8,698	0	575	29,334	0	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	720	2,734	574,051	1,468	0	0
Sektor finansija i osiguranja	0	1,212	10,952	0	0	0
Sektor privrednih društava	195	1,523	115,976	1,342	0	0
Sektor preduzetnika	0	0	0	16	0	0
Sektor stanih lica	524	0	440,521	0	0	0
Ostali sektori	0	0	6,602	110	0	0
Ukupna potraživanja	11,091	237,326	2,119,572	30,802	1,371,634	0

⁹ Prikazana je vrednost sredstava obezbeđenja do visine bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

Tabela 20: Podaci o promenama sredstava stečenih naplatom potraživanja u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

(u hiljadama dinara)

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti 2016.	Stambene nepokretnosti 2015.
Bruto vrednost na početku perioda	6,411	6,638
Stečena u toku perioda	-	-
Ponovna procena nepokretnosti	-1,239	-227
Neto vrednost na kraju perioda	5,172	6,411

Tabela 21: Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u hiljadama RSD za 2016. i 2015. godinu

Prema sektorima (u hiljadama RSD)	2016. godina					2015. godina				
	Bruto vrednost na početku godine	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine	Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine	Bruto vrednost na kraju perioda	Neto vrednost na kraju perioda	Bruto vrednost na početku godine	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine	Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine	Bruto vrednost na kraju perioda	Neto vrednost na kraju perioda
	1	2	3	4 (1+2-3)	5	1	2	3	4 (1+2-3)	5
Potraživanja od stanovništva	1,819,819	1,812,454	6,392	3,625,881	3,542,346	136,939	1,759,573	76,693	1,819,819	1,779,495
Gotovinski krediti	51,292	507,251	263	558,280	547,733	0	52,314	1,022	51,292	49,978
Kreditne kartice	358,286	221,463	0	579,749	552,321	0	358,288	2	358,286	353,408
Minusi po tekućem računu	0	500	0	500	500	0	0	0	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	1,371,634	1,066,291	2,937	2,434,988	2,435,002	55,308	1,316,326	0	1,371,634	1,371,634
Ostala potraživanja	38,607	16,948	3,192	52,364	6,789	81,631	32,646	75,669	38,607	4,476
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	127,442	2,004,752	1,593,017	539,177	536,600	912,517	1,482,258	2,267,334	127,442	125,947
Sektor finansija i osiguranja	7,563	1,039,542	1,026,312	20,793	20,793	704,097	1,270,396	1,966,930	7,563	7,563
Sektor privrednih društava	119,036	102,496	165,650	55,882	55,111	205,059	196,699	282,722	119,036	117,690
Sektor preduzetnika	16	45	30	31	15	855	19	859	16	0
Sektor stanih lica	526	850,550	394,563	456,513	455,118	2,379	6,672	8,525	526	504
Ostali sektori	301	12,119	6,462	5,958	5,563	126	8,472	8,297	301	190
Ukupna potraživanja	1,947,261	3,817,206	1,599,409	4,165,058	4,078,946	1,049,456	3,241,832	2,344,027	1,947,261	1,905,442

U skladu sa MRS 39 i Smernicama za primenu MRS 39, Banka priznaje prihode od kamate na obezvređena potraživanja na neto osnovi, odnosno Banka suspenduje prihode od kamata u procentu u kome je konkretno potraživanje obezvređeno.

Tabela 22: Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u hiljadama RSD na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

Prema sektorima (u 000 RSD)	31.12.2016.				31.12.2015.			
	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	345,771	282,423	714	0	142,501	103,399	0	0
Gotovinski krediti	16,905	12,480	9	0	3,847	3,843	0	0
Kreditne kartice	56,141	47,374	705	0	916	61	0	0
Minusi po tekućem računu	4,215	4,215	0	0	3,120	3,120	0	0
Kreditni za mobilne uređaje	268,510	218,354	0	0	134,615	96,372	0	0
Ostala potraživanja	0	0	0	0	3	3	0	0
Potraživanja od privrede i ostalih klijenta	197,196	103,650	0	0	115,981	110,681	0	0
Sektor finansija i osiguranja	27,769	27,769	0	0	115,542	110,242	0	0
Sektor privrednih društava	0	0	0	0	82	82	0	0
Sektor preduzetnika	0	0	0	0	37	37	0	0
Sektor stanih lica	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostali sektori	169,427	75,881	0	0	320	320	0	0

Zbog specifičnosti samog portfolia Telenor banke, Banka nije prikazala podatke iz Smernica koja se odnose na potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima (pošto Banka u svom portfoliju nema ovu vrstu proizvoda za koji traži hipoteka kao sredstvo obezbeđenja), kao i pregled potraživanja po granskoj i geografskoj izloženosti, s obzirom da je Telenor Banka online Banka, koja nema fizičko prisustvo i mrežu filijala. Kreditni portfolio se prevashodno sastoji od kredita datim fizičkim licima sa teritorije Republike Srbije.

Banka je na 31. decembar 2016. godine i 31. decembar 2015. godine imala samo gotovinski depozit kao sredstvo obezbeđenja i to po osnovu kredita za kupovinu mobilnih uređaja koji je garantovan od strane Telenor d.o.o. Vrednost depozita¹⁰ je na 31.12.2016. iznosila 2.43 mln RSD, dok je na 31.12.2015. iznosila 1.37 mln RSD.

Na dan 31. decembar 2016. i 31. decembar 2015. godine Telenor banka nije imala restrukturirane kredite.

● Rizik druge ugovorne strane

Telenor banka definiše kreditni rizik druge ugovorne strane kao kreditni rizik koji nastaje usled vanberzanskih transakcija (tj. van zvanične berze) kao što su devizni terminski ugovori, devizni i kamatni svop i kamatne opcije (caps/floors). Kreditni rizik druge ugovorne strane se meri po metodi originalne izloženosti u skladu sa Bazel II standardom, gde se izloženost prema drugoj ugovornoj strani procenjuje kao nominalni iznos glavnice ugovora pomnožen sa procentom predefinisanim od strane NBS-a za svaku vrstu instrumenta. Na 31. decembar 2016. godine, Banka nije bila izložena ni jednom obliku rizika druge ugovorne strane.

● Ubлаžavanje kreditnog rizika prilikom izračunavanja kapitalnog zahteva

Ubлаžavanje kreditnog rizika podrazumeva upotrebu tehnika čiji je cilj smanjenje potreba za kapitalom pri izračunavanju kapitalnog zahteva za kreditni rizik.

Telenor banka ne primenjuje bilansno netiranje (saldiranje različitih kategorija proizvoda iz svog bilansa kao što su zajmovi i depoziti), standardizovane sporazume o netiranju, niti bilo kakav tip sredstava obezbeđenja u obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane.

¹⁰ Prikazana je vrednost sredstava obezbeđenja do visine bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

Obezbeđeni kreditni portfolio

Kao instrumenti materijalne kreditne zaštite u obzir se uzimaju samo gotovinski depoziti, dok se instrumenti nematerijalne kreditne zaštite trenutno ne koriste za ublažavanje kreditnog rizika.

Ublažavanje kreditnog rizika se primenjuje samo kada postoje neophodne politike i procedure. Samo sredstva obezbeđenja koja ispunjavaju kriterijume podobnosti i minimalne uslove (propisane od strane NBS) su uključena u obračun.

Limiti kreditnog rizika

Limiti kreditnog rizika se koriste za upravljanje i praćenje izloženosti i/ili koncentracije kreditnog rizika. Limiti definišu maksimalnu izloženost kreditnom riziku za konkretne pristupe merenja rizika. Limiti kreditnog rizika u smislu maksimalnog (najgori slučaj) rizika se postepeno dopunjuju i/ili zamenjuju alternativnim pristupima merenja. Transakcija koja nosi kreditni rizik može, u principu, biti izvršena samo kada je odobrena pozitivnom kreditnom odlukom koja će odrediti, između ostalog, maksimalnu izloženost kreditnom riziku (limit), a što se može odnositi na:

- posebno odobravanje svake pojedinačne transakcije klijenta (sa određenom stranom)
- unapred odobren limit za sve transakcije određenog tipa rizika.

Postoje i lokalni regulatorni propisi koji određuju limite u odnosu na tzv. velike izloženosti na nivou grupe povezanih lica. Ovi limiti se tipično navode kao procenat od regulatornog kapitala (npr. 25% za izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi međusobno povezanih lica). Ovakve "velike izloženosti" se redovno izveštavaju (bilo mesečno ili kvartalno) kada god premaše određeni predefinisani prag (npr. 10% regulatornog kapitala).

Pregled izloženosti Telenor banke na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine dati su u nastavku:

	max %	31.12.2016.	31.12.2015.
Izloženost prema licima povezanim s Bankom	25%	3,52%	2,69%
Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	25%	19,25%	24,56%
Zbir svih velikih izloženosti Banke u odnosu na kapital	400%	22,77%	27,25%

Izveštavanje o kreditnom riziku

U skladu sa svojom poslovnom strategijom, tokom 2016. godine Telenor banka (u daljem tekstu: Banka) je bila više fokusirana na svoju kreditnu aktivnost izdavanjem kredita za mobilni uređaj, gotovinske kredite, kredit limite i dozvoljeni minus po tekućem računu (u daljem tekstu: kreditni portfolio ili portfolio). Zbog činjenice da se veći deo portfolija (~ 60%) sastojao od kredita za mobilni uređaj koji su 100% pokriveni gotovinskim depozitom, Banka nije u velikoj meri bila izložena kreditnom riziku. Kreditni rizik je proizilazio samo iz gotovinskih kredita, kreditnih limita i dozvoljenog minusa po tekućem računu.

Forum za upravljanje kreditnim rizikom (Credit Risk Management Committee - CRMC) prati kvalitet kreditnog portfolija, u skladu sa definisanim ciljevima, apetitom za preuzimanje rizika i iz njega proizašlih limita kreditnog rizika. Ovaj specijalizovani forum redovno izveštava IO banke. Kreditnim rizikom na nivou transakcija se, tokom 2016. godine, bavio Kreditni odbor.

Postoji više različitih redovnih izveštaja o kreditnom riziku portfolija plasmana Banke i koji se uglavnom podnose Izvršnom odboru, Forumu za upravljanje kreditnim rizikom, ALCO odboru, Odboru za reviziju kao i Upravnom odboru i drugim eksternim zainteresovanim stranama

Izveštaji za menadžment banke

Tokom 2016. godine kreditna aktivnost je intenzivirana te je u tom kontekstu i izveštavanje o izloženosti banke kreditnom riziku po osnovu novog kreditnog portfolija dobilo na značaju.

Fokus Integrisanog izveštaja o rizicima („The Integrated Risk Report“) u toku 2016. godine pored upravljanja kapitalom i rizicima koji proističu iz upravljanja aktivom i pasivom, bio je i na kreditnom riziku.

Kao redovni deo plana rada CRMC-a, tokom 2015. godine, kreiran je Izveštaj o kvalitetu kreditnog portfolija (Portfolio Quality Review - PQR), putem kojeg se članovi CRMC-a izveštavaju o nivou kreditnog rizika, koristeći set ključnih indikatora i mera performansi rizika (*Key Performance Indicators –KPIs*) putem kojeg se CRMC upozorava na eventualne devijacije u odnosu na ciljeve definisane apetitom za preuzimanje rizika Banke.

Ovaj izveštaj se podnosi Odboru za reviziju i Upravnom odboru Banke. Svaka informacija u izveštaju koja ukazuje na probijanje interno definisanih limita (ili od strane Grupe) je posebno istaknuta sa ciljem da se menadžmentu ukaže na potrebno reagovanje i donošenje adekvatnih rešenja.

Rizik likvidnosti i tržišni rizici

● Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik od pojave negativnog efekta na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti Banke da ispuni svoje dospele obaveze. Osnovni cilj upravljanja likvidnošću je da obezbedi Banci stabilnost u finansiranju, neometanu kontinuiranost poslovanja i generisanja prihoda, kako u slučaju redovnih uslova poslovanja, tako i u periodu krize likvidnosti, pri čemu kriza može biti uzrokovana pogoršanjem opštih uslova na tržištu ili poslovanjem same Banke.

Okvir za upravljanje rizikom likvidnosti je uspostavljen od strane Upravnog odbora Banke, i baziran na sledećim aspektima:

- Rizik likvidnosti u kriznim situacijama. Ovaj rizik je procenjen na osnovu likvidnosnih stres testova, koji mere kako se likvidnosni bafer banke menja pod ekstremno stresnim scenarijima. Ovaj bafer je baziran na pretpostavkama u vezi sa likvidnosnim odlivima i likvidnosnim prilivima proisteklim iz akcija za povećanje likvidnosti. Sveobuhvatni cilj je da se zadrži dovoljna likvidnost u stresnim situacijama, bez pribegavanja akcijama povećanja likvidnosti koje bi zahtevale značajne troškove ili koje bi uticale na osnovno bankarsko poslovanje.
- Strukturalni likvidnosni rizik. Strukturom finansiranja Banke se upravlja tako da zadrži značajnu diversifikaciju, da se minimizuje koncentracija obaveza po pojedinim vremenskim intervalima i da se ograniči nivo oslanjanja na kratkoročno finansiranje.
- Operativni likvidnosni rizik. Upravljanje ovim rizikom je u nadležnosti tima za upravljanje sredstvima i gotovinom, bazirano na predviđenim zahtevima za finansiranjem.

Tim za upravljanje sredstvima i gotovinom redovno planira, nadgleda i meri neto tokove gotovine prateći aktivu i pasivu Banke prema preostaloj ročnosti i valutnoj strukturi, mereći i upoređujući novčane prilive i novčane odlive, kao i dnevni monitoring neto tokova gotovine po vremenskim periodima prema dospeću radi blagovremenog ispunjenja svih dospelih obaveza Banke. Banka meri i procenjuje rizik likvidnosti po svim značajnim valutama i u totalnom iznosu.

U toku 2016. godine, s obzirom na značajna ulaganja u infrastrukturu i bankarski sistem, cilj Banke u domenu upravljanja likvidnošću je bilo obezbeđenje stabilnih izvora finansiranja gde se Banka u najvećoj meri oslanjala na Telenor Grupu i njene članice kao visokosolventne kompanije. Značajna sredstva u domaćoj valuti su

prikupljena po osnovu klijentskih depozita po viđenju. Višak likvidnih sredstava Banka je ulagala isključivo u najlikvidnije hartije od vrednosti kao što su hartije od vrednosti Republike Srbije i Narodne banke Srbije.

Upravljanje rizikom likvidnosti – proces, organizacija i nadležnosti

Za upravljanje rizikom likvidnosti nadležni su:

Upravni odbor Banke – odobrava strategije i politike za upravljanje rizicima, uspostavlja i ispituje adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima,

Izvršni odbor Banke – sprovodi akta usvojena od strane Upravnog Odbora, usvaja procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika i analizira efikasnost njihove primene,

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) – prati izloženost Banke riziku likvidnosti, predlaže odgovarajuće mere i donosi odluke vezane za upravljanje rizikom, najmanje jednom mesečno analizira rizičnu poziciju Banke i donosi planove, metodologije i strategije upravljanja rizikom likvidnosti kao i rizicima koji proizilaze iz aktivnosti upravljanja aktivom i pasivom banke.

Tim za upravljanje sredstvima i gotovinom:

- operativno sprovodi i primenjuje proceduru za upravljanje rizikom likvidnosti,
- vodi računa o blagovremenoj identifikaciji mogućeg rizika i o tome redovno izveštava Tim za kontrolu rizika i modeliranje i ALCO,
- odgovoran je za upravljanje i dnevno praćenje rizika likvidnosti,
- izrađuje projekcije novčanih priliva i odliva (gep analiza likvidnosti),
- prati, izveštava i predlaže interne pokazatelje i limite rizika likvidnosti

Tim za kontrolu rizika i modeliranje:

- prati izloženost Banke riziku likvidnosti i o tome mesečno izveštava ALCO,
- izrađuje metodologiju za scenario analize likvidnosti,
- izrađuje scenario analize projektujući likvidnost u specifičnim uslovima uzrokovanim različitim tržišnim kretanjima, ponašanjima klijenata i sl.

Služba za računovodstvo i izveštavanje:

- dnevno izveštava Narodnu Banku Srbije o izloženosti riziku likvidnosti uključujući i izveštaj o projektovanoj likvidnosti Banke u formi i rokovima propisanim uputstvom o izveštajima banaka NBS,

Funkcija za informacione tehnologije:

- nadležna je za tehničku podršku i uspostavljanje informacionog sistema koji će obezbediti podatke za kontinuirano i blagovremeno upravljanje rizikom likvidnosti.

Merenje rizika likvidnosti

Nivo likvidnosti Banke iskazuje se pokazateljem njene likvidnosti, kao i užim pokazateljem likvidnosti Banke.

Pokazatelj likvidnosti Banke predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja Banke prvog reda i likvidnih potraživanja Banke drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Uži pokazatelj likvidnosti Banke predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Banka je dužna da nivo likvidnosti održava tako da:

1. *pokazatelj likvidnosti:*

- iznosi najmanje 1,0 - kada je obračunat kao prosek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u mesecu,
- ne bude manji od 0,9 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,8 kada je obračunat za jedan radni dan.

2. *uži pokazatelj likvidnosti:*

- iznosi najmanje 0,7 kada je obračunat kao prosek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u mesecu,
- ne bude manji od 0,6 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,5 kada je obračunat za jedan radni dan.

Pokazatelji likvidnosti Telenor banke na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine dati su u nastavku:

Pokazatelji likvidnosti	min	31.12.2016.	31.12.2015.
- u poslednjem mesecu izveštajnog perioda	1,00%	7,14%	7,97%
- u poslednja tri dana izveštajnog perioda	0,90%	6,94%	6,50%
- poslednjeg radnog dana izveštajnog perioda	0,80%	6,93%	6,43%

Tim za upravljanje sredstvima i gotovinom redovno nadgleda i meri neto tokove gotovine prateći aktivu i pasivu Banke prema preostaloj ročnosti, mereći i upoređujući novčane prilive i novčane odlive, kao i dnevni monitoring neto tokova gotovine po vremenskim periodima prema dospeću. Banka meri i procenjuje rizik likvidnosti po svim značajnim valutama i u totalnom iznosu.

U zavisnosti od uzroka likvidnosnih problema, moguće su sledeće mere:

- **Kratkoročna rešenja:** ukidanje novih plasmana, prodaja lako utrživih pozicija aktive, iskorišćenje raspoloživih kreditnih linija i drugih izvora finansiranja;
- **Srednjoročna rešenja:** revizija kreditne strategije, modifikovanje strukture pasive, prikupljanje novih depozita, uspostavljanje novih međubankarskih linija;
- **Dugoročna rešenja:** uvećanje kapitala, prodaja osnovnih sredstava (nekretnine i druge dugoročne investicije).

Banka je uspostavila sistem interne kontrole sa ciljem upravljanja likvidnosnim rizikom u okviru definisanih limita i tako omogućila prikupljanje relevantnih i tačnih podataka koji se tiču rizika, kreiranja baze podataka, monitorisanja svih aktivnosti u vezi sa rizicima i kontrolom usklađenosti ovog sistema sa pravilima i procedurama Banke. Ovaj sistem osigurava:

- Pravovremeno izveštavanje zaposlenih zaduženih za upravljanje rizikom likvidnosti o uočenim nedostacima,
- Primenu mera za eliminaciju ovih nedostataka, kao i
- Potencijalne promene sistema upravljanja rizikom likvidnosti kada je potrebno.

● Devizni rizik

Devizni rizik potiče od rizika pojavljivanja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene deviznog kursa. Banka je izložena deviznom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi.

Za potrebe efektivnog upravljanja i adekvatne zaštite od deviznog rizika, Banka nastoji da ostvari valutnu usklađenost imovine i obaveza prateći i analizirajući izloženost Banke riziku na bazi tekućih i projektovanih otvorenih deviznih pozicija po valutama i trenutnih i očekivanih kretanja deviznih kurseva.

Upravljanje deviznim rizikom – proces, organizacija i nadležnosti

Za upravljanje deviznim rizikom nadležni su:

Upravni Odbor - odobrava proceduru za identifikovanje, merenje, praćenje i kontrolu deviznog rizika, metode za upravljanje rizikom i najmanje jednom godišnje ispituje adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizikom.

Izvršni Odbor - implementira usvojena akta za upravljanje deviznim rizikom odobrena od strane Upravnog Odbora i verifikuje odluke usvojene od strane ALCO-a

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) - nadgleda izloženost Banke deviznom riziku, predlaže odgovarajuće mere i donosi odluke o upravljanju rizikom. ALCO analizira rizičnu poziciju, adekvatnost propisanih limita i kreira buduće strateške planove zasnovane na tekućim i očekivanim izloženostima Banke riziku mesečno na redovnim sastancima. Jednom godišnje ALCO analizira i usvaja interne limite za otvorene pozicije.

Tim za upravljanje sredstvima i gotovinom – upravlja deviznim rizikom, implementira proceduru deviznog rizika, vodi računa o pravovremenoj identifikaciji potencijalnog rizika i izveštava Tim za kontrolu rizika i modeliranje i ALCO. Odgovoran je i za primenu pravila i procedura za nadgledanje deviznog rizika, dnevno praćenje predlaganje internih limita za otvorene devizne pozicije, objašnjenja pri eventualnom prekoračenju utvrđenih granica i predlaganje korektivnih mera.

Tim za kontrolu rizika i modeliranje - procenjuje kapitalni zahtev za devizni rizik i njegov uticaj na adekvatnost kapitala. Zadužen je i za mesečno izveštavanje ALCO-a o usklađivanju devizne aktive i devizne pasive Banke u odnosu na kretanje deviznog kursa, kretanju indikatora deviznog rizika, kao i o tekućim i očekivanim izloženostima Banke riziku koji proističe iz usklađivanja devizne aktive i pasive.

Merenje deviznog rizika

Pokazatelj deviznog rizika je odnos između ukupne neto otvorene devizne pozicije (uključujući i apsolutnu vrednost neto otvorene pozicije u zlatu) i kapitala banke, obračunatih u skladu sa odlukom o adekvatnosti kapitala NBS.

Ukupna neto otvorena devizna pozicija predstavlja apsolutnu vrednost ukupne duge, odnosno ukupne kratke devizne pozicije, i to zavisno od toga koja je od ovih apsolutnih vrednosti veća.

Banka je dužna da odnos između aktive i pasive održava tako da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija uključujući i apsolutnu vrednost neto otvorene pozicije u zlatu, na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 20% kapitala.

Pokazatelj deviznog rizika Telenor banke na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine dat je u nastavku:

	max %	31.12.2016.	31.12.2015.
Pokazatelj deviznog rizika	20%	1,25%	1,35%

Dinarska protivvrednost imovine i obaveza iskazanih u stranoj valuti utvrđuje se prema zvaničnom srednjem kursu dinara na dan obračuna devizne pozicije Banke, a dinarska vrednost imovine i obaveza u zlatu se utvrđuje prema poslednjoj ceni fine unce zlata utvrđenoj na Londonskoj berzi.

Pored zvaničnog limita propisanog od strane regulatora NBS, Telenor banka je usvojila interne limite za dugu i kratku otvorenu poziciju koji se razmatraju jednom godišnje. Dodatna grupa limita je postavljena i implementirana od strane Tima za upravljanje sredstvima i gotovinom koji su strožiji od uspostavljenih internih limita za otvorenu i kratku poziciju, a definisani su za svaku značajnu valutu u portfoliju Banke ponaosob.

Dugoročni cilj u skladu sa rizičnim profilom Banke je potpuna zaštita od deviznog rizika i uspostavljanje i održavanje deviznih sredstava u iznosu deviznih obaveza Banke, ili u okviru interno postavljenih limita, kao i njihova usklađenost po ročnosti, a u skladu sa propisima i limitima propisanim od strane Narodne Banke Srbije.

Tabela 23: Devizna otvorena pozicija i pokazatelj deviznog rizika na 31.12.2016. i 31.12.2015. godine

Valuta (u 000 RSD*)	Otvorena devizna pozicija 31.12.2016.		Otvorena devizna pozicija 31.12.2015.	
EUR	13,485	duga	6,317	duga
USD	911	duga	624	duga
CHF	5,184	duga	-3,041	kratka
Ostale valute	0	duga	14,851	duga
	-1,785	kratka	0	kratka

* Srednji kurs na dan 31.12.2016: 123,4723 RSD/EUR; 31.12.2015: 121,6261 RSD/EUR

	31.12.2016.	31.12.2015.
1. Neto otvorena devizna pozicija	19,580	21,792
2. Kapital	1,565,726	1.615.443
3. Pokazatelj deviznog rizika (1/2*100)	1.25%	1.35%

● Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena u nivou kamatnih stopa. Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u Bankarskoj knjizi.

Kamatnim rizikom banke upravlja ALCO odbor, podržan od strane Tima za upravljanje sredstvima i gotovinom, koja je prva linija odbrane u vezi sa ovom aktivnošću. Druga linija odbrane, tj. kontrola rizika, je odgovornost Tima za kontrolu rizika i modeliranje, koji to sprovodi savetovanjem i kreiranjem izveštaja na mesečnom nivou. Glavni cilj je optimizovati rizični/prihodni profil banke.

Tim za kontrolu rizika i modeliranje je zadužen za praćenje potencijalnog prekoračenja limita, kao i za izveštavanje ALCO-a o tome.

Banka procenjuje kamatni rizik za svaku valutu po kojoj je izložena značajnom riziku. Smatra se da je Banka izložena značajnom riziku u određenoj valuti ako totalna aktiva ili pasiva u toj valuti premašuje 5% ukupne aktive i pasive Banke.

Kamatni rizik je zahtevao posebnu pažnju tokom 2016. godine, s obzirom da je Banka i u toku 2016. godine imala jednu od najatraktivnijih kamatnih stopa na depozite po viđenju u lokalnoj valuti, što je bio deo poslovne strategije, dok su tržišne stope beležile konstantan opadajući trend. U cilju praćenja izloženosti Banke kamatnom riziku sprovedeno je upravljanje kamatnim „gap“-om i urađena je analiza osetljivosti (šokovi kamatnih stopa) uticaja na neto prihode od kamata i kapital Banke. Kamatni rizik proizilazi prvenstveno iz državnih hartija koje čine veći deo pozicija aktive Banke.

Operativni rizik

● Definicija

Operativni rizik je rizik od mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nenamernih ili namernih propusta u radu zaposlenih, usled neadekvatnih unutrašnjih procedura i procesa u banci, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci kao i u slučaju nastupanja nepredviđenih spoljnih događaja. Ova definicija uključuje pravni rizik, ali isključuje reputacioni, poslovni i strateški rizik.

● Upravljanje operativnim rizikom

Suština procesa upravljanja operativnim rizicima je da se obezbedi da nivo izloženosti operativnom riziku bude u skladu sa strategijom upravljanja rizicima i politikama Banke, odnosno minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika. Odgovornost leži na menadžmentu svih organizacionih delova, koji dobijaju podršku Tima za kontrolu rizika i modeliranje, a koje nadgleda Unutrašnja revizija, Odbor za reviziju i Izvršni Odbor.

U cilju postizanja bolje efikasnosti, pružanja kvalitetnije usluge Banka može doneti odluku da obavljanje određenih poslovnih aktivnosti poveri trećim licima koja ih obavljaju kao svoju pretežnu delatnost, odnosno imaju odgovarajuće iskustvo u njihovom obavljanju. Banka upravlja rizikom eksternalizacije kroz uspostavljene kontrolne mehanizme pre zaključivanja ugovora sa trećim licima, odnosno pružiocima usluga kao i kroz monitoring aktivnosti nakon potpisivanja ugovora. Ceo proces se sprovodi na bazi Procedure za poveravanje aktivnosti trećim licima.

U okviru svojih mogućnosti svaki zaposleni je odgovoran za upravljanje operativnim rizikom unutar svoje poslovne funkcije. Posebna odgovornost za upravljanje operativnim rizikom u okviru organizacionih delova je na koordinatorima za operativne rizike koji su za to određeni od strane Foruma za upravljanje operativnim rizicima, sa primarnim zadatkom da identifikuju, analiziraju i registruju događaje operativnog rizika. Interna revizija nije direktno odgovorna za upravljanje operativnim rizikom i nema svakodnevne zadatke vezane za operativne rizike, ali glavni cilj je da obezbedi korektnu implementaciju samog okvira kao i zadataka koji su postavljeni u okviru procesa operativnih rizika.

Banka je tokom 2016. godine ojačala okvir za upravljanje operativnim rizicima nakon uvođenja ključnih indikatora rizika koji se redovno prate od strane menadžmenta Banke. Značaj operativnog rizika je povećan kroz uvođenje obaveze za sve vlasnike procesa da identifikuju rizike i uspostave ključne kontrole u okviru svojih procesa.

● Upravljanje kontinuitetom poslovanja

Rizik kontinuiteta poslovanja predstavlja potencijalno negativno odstupanje od očekivane vrednosti organizacije zbog iznenadnih (uzrokovanih ljudskim delovanjem ili prirodnih) spoljašnjih događaja (npr. prirodne katastrofe, nestanak struje, terorizam) koji dovode do situacije koja pretila normalnom obavljanju poslovanja.

U okviru procesa upravljanja rizicima, Banka je u 2016. godini usvojila ažurne planove: Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja (BCP) i Plan poslovanja u slučaju nepredviđenih okolnosti (DRP). Izvršni odbor je odgovoran za implementaciju Upravljanja kontinuitetom poslovanja i njegovu usklađenost sa regulatornim zahtevima i standardima Narodne Banke Srbije.